

Нова Европа

Периодична библиотека за државните проблеми на новия ред

DAS NEUE EUROPA
STAATSRECHTLICHE PROBLEME DER NEUEN ORDNUNG
HERAUSGEBEN VON PROF. Dr. L. Wladikin - Sofia

Jahrgang II.

HEFT 6

Prof. Dr. Reinhard Höhn
*o. ö. Professor und Direktor des Instituts für
Staatsforschung an der Universität Berlin.*

**Reich -- Großraum --
Großmacht**

Проф. д-р Райнхард Хьон

**Организация
на
Нова Европа**

С позволението на автора, преведе от оригинала
Д-р Илия Ницов

СОФИЯ
1943

Съдържание:

❖ Предговор	5
❖ I. Националсоциалистическият Райх е Райхът на народната общност.	6
❖ II. Райхът като жизнена същност на голямото (жизнено) пространство.	10
❖ 1. Райхът като представител на новия политически ред в Европа	11
❖ 2. Райхът като възвестител на един нов социален морал	14
❖ 3. Райхът като носител на една нова идея за властта в Европа	16
❖ 4. Райхът като господстваща сила в голямото пространство	20
❖ 5. Райхът като създател и страж на мира в Европа.	23
❖ III. Новият ред в Европа и традиционните правни норми.	27
❖ IV. Жизнено пространство, националност и суверенитет.	32
❖ V. Голямото пространство и великата сила.	37

Предговор

Проф. Райнхард Хьон
(29.07.1904 - 14.05.2000)

Тук предлаганата на новия български гражданин студия от професор Райнхард Хьон - титуляр на катедрата по държавно право в Берлинския университет и един от най-даровитите, най-оригиналните и смели мислители на Хитлеристка Германия - представлява последния за сега научен труд на именития теоретик на новата държава.

Студията беше първоначално обнародвана в редактираното от автора голямо тримесечно списание „Reich, Volksordnung, Lebensraum“, книга втора, 1942 г., а после издадена и в отделна книга, под означения в настоящото наше издание немски надслов.

Идеите на студията бяха най-напред развити в един реферат, произнесен от професор Хьон на 13 юни 1941 г., по покана на Германо-италианския научен институт в Берлин. Големият интерес, който тези основни мисли възбудиха в научните и политически кръгове, накараха автора да се заеме отново с темата и да я развие в сегашния ѝ вид. Рефератът беше озаглавен: „Велика сила, велико пространство и суверенитет“.

Цялата студия на именития германски учен обхваща 140 страници. От нея ние предлагаме на българския читател само втората ѝ половина, която, именно, се отнася до най-навременния въпрос: основните идеи, които трябва да легнат в устройството на бъдещата нова Европа. Първата половина се отнася до общи въпроси върху суверенитета, голямото жизнено пространство и др., както и върху политико-философския строеж на германския Райх. След като отхвърля погрешените и пристрастни схващания на английските и демократичните автори за Третия Райх, професор Хьон разглежда с критично око развитието на Райха, от края на Светата римо-германска империя (началото на XIX век) до учредяването на Третия Райх. Този преглед, с яснотата на изложението и съвременното осветление на събитията, принадлежи към най-сполучливите в цялата германска държавноправна книжнина. Обаче, средствата на нашата библиотека, както и нейните научни цели, не ни позволяват да поднесем цялото съчинение, а от него отделихме само втората част и то с позволението на автора, който смътна, че това, наложено от българските условия съкращаване, не ще увреди научната и политическата стойност на труда му.

Една научна характеристика за личността и делото на професор Райнхард Хьон е дадена като предговор към студията му „Същината на новото германско право“, № 4 от Библиотека „Нова Европа“, редица първа, година 1941.

Л. В.

I. Националсоциалистическият Райх е Райхът на народната общност.

С идването си на власт, националсоциализмът завари една безжизнена представа за Германия. До настъпването на националсоциалистическата революция бяха унищожени всички предпоставки за едно държавно разбиране на Райха. Националсоциализмът изостави понятието държава като изходен пункт, а като такъв възприе понятието **народ**. Райхът можеше да бъде разбран само като се изхожда от това основно понятие. Основите, на които почиваше Райхът на Бисмарк, който се характеризираше с отделните държавни единства, се разрушиха с отстраняването на последните, тъй като те не бяха повече в състояние да се противопоставят на Райха, като самостоятелни величини. Всички опити да се запази старият принцип, на който почиваше Райха, именно отделните държави, като последният се разбира като една организация, в рамките на която държава и народ са възведени до едно по-висше единство, не успяха, тъй като те не отговаряха на характера на Райха, въпреки че организацията на държавата беше заменена с организацията на Райха. В края на краищата, като че ли тук се касаеше само за разместване на думи.

Отначало националсоциалистическият Райх се характеризираше с това, че той предприе националното единение на разделения в разни съсловия и класи народ, след като държавното съединение беше извършено от Райха на Бисмарк.

Това е принципното му различие, както от някогашния Свещен римски райх на германската нация, така и от Райха на Бисмарк. Свещеният римски райх на германската нация не беше създаден от народа. Той дължеше произхода си на централната власт на кайзера, която почиваше на факторите на християнската църква и на древно-римското учение за държавата, и която обгръщаше всички племенни подразделения. Райхът на Бисмарк беше организиран като териториална формация, която се състоеше от появилите се териториални държави след упадъка на първия Райх, и която обгърна последните в държавно единство. С това, обаче, се създаде политическото, социалното и националното раздвоение във вътрешния строй на този Райх. Тъй като националсоциалистическият Райх беше в състояние да създаде това единение в народната общност, налагаше се още отначало този Райх да се схване като **Райх на народната общност**. Същността на неговото единство не се крие в териториалното властване върху отделните области, нито пък в съюза на германските държави, а в **сплотеността на кръвта и земята на германския народ**. Тази народна общност не беше никаква рационална идея. Тя беше по-скоро заветът на Световната война, най-съкровено богатство, което войниците пренесоха от бойните линии по домовете си. В трясъка на битките не се касаеше вече за отделния индивид, за щастието, свободата, богатството му, или пък за правата му в държавата или срещу държавата, а се касаеше за живота на народа. Тук стана за първи път ясно, че отделният човек е нищо и че народът е всичко. Бойците от фронта съзнаха, че всеки един от тях може да оцелее, само ако до него други стоят; тук се разкри, че има една дума, която народите, благодарение на идеите на Великата френска революция и борбите помежду им, са забравили, именно думата „общност”. Тук изникна и отново беше преживяна думата общност, тази праформа на човешкия живот, без която въобще не е възможен животът на народа. В тази народна общност се криеше преодоляването на интересите на отделните държави. Върху държавните и племенните различия израства единното начало. Всички духовни принципни положения за държавното разделение на германците бяха вече изчезнали, когато чрез Ваймарската конституция отново се

искаше тяхното налагане. Един боец осъществи завета на всички, които потеглиха през 1914 г. към фронта. Той създаде германската народна общност, основата на Третия Райх. В тази народна общност тръпнеше изживяването на огромните съсловни и класови противоречия, бе живо съзнанието за вековната разпокъсаност на германския народ в държавно отношение, мисълта се движеше под спомена, като че ли на една тежка болест, която сега бе щастливо излекувана и след която се разкриваше пътя към нов възход.

Същността на тази народна общност не може да се схване достатъчно дълбоко. В нея лежи зародишът и силата на Райха. Предвид на честите изопачавания в ежедневието, на разни разяснявания и лоши тълкувания, народната общност може да се схване всякога в нейната първична чистота и яснота, когато тя се потърси там, където тя за първи път стана едно голямо изживяване на германския народ и когато по-нататък се проследи домогването за осъществяването ѝ в годините на борбата на националсоциализма за Райха. Този Райх на народната общност се създаде с кръвта на бойците от фронта и с кръвта на ония жертви, които Националсоциалистическото движение даде.

Той се циментира днес с кръвта на всички, които паднаха в Полша, Холандия и Белгия, Франция, на Балкана, в Африка и Русия, за установяване на Райха и осъществяване на неговите задачи.

Тази народна общност не е нещо статично, а напротив - динамична сила. Тя се срещупоставя в еднаква степен срещу опасностите, които я застрашават, както вътре, така и вън. Тя е родена в борбата срещу възгледите и жизнените форми на либерализма, марксизма и болшеvizма. Тя означава борба за освобождаване от Версайския диктат, който предизвика криза в труда, владението и всички жизнени условия и който отне на германския народ свободата, както и вътрешния и външен мир. Тя се обърна срещу западно-европейското рационално типизиране на политическите и мирогледно-обусловени проблеми и пробуди в себе си ония жизнени сили, които най-добре отговаряха на нейната духовна структура. Тя беше смела в отричане на индивидуалистичния поход към живота в политическо, социално и културно отношение. Със същата сила тя се прояви и в творческия градеж: от нея изникна нов политически поглед върху света, който се основава върху основните закони на живота, на расата, земята, съответното водачество и последователи. Тя сътвори съответен социален облик за света, който почива на идеята за включване на работника в трудово-творческата общност на целия народ. Тя преобърна центробежните сили и интереси в центростремителни такива. Старите културни ценности получиха в нея едно ново обоснование, с което се даде възможност да упражнят и по-нататък своето влияние.

Тази народна общност, като общност на характерните особености на народа, съдържа истината на живота и на социалното и политическо битие и разраст, след като бяха разтърсени всички ценности и истини в плурализма на така наречения мироглед на демокрацията.

Този Райх, който израстна върху основите на народната общност, обгърна последната в тесните си държавни граници, като разруши, от друга страна, старите граници в кръга на организацията на самия Райх, веднага се прояви с огромната си притегателна сила към ония германци, които живееха извън границите на Райха и които искаха да сътрудничат в народната общност, признавайки я като форма на социален живот. Райхът на народната общност притежаваше още в началото на своето проявяване огромна сила за провеждане на германската вътрешна организираност, без обаче, да се даде някакъв външен израз на това. Силата на идеята за народната общност

почна да се изразява постепенно в присъединяването на Австрия, Судетите, Мемел и Данциг към Райха и в онази буря на ликуване на всички германци в Европа, които се бореха за обединяването си в една нация, под един национален режим. Пред тази могъща идея изчезнаха изкуствените прегради на държавния суверенитет. Милиони германци, братя и сестри, прииждаха в Райха на народна общност и, заедно с братята и сестрите от „стария Райх“, създадоха великия германски Райх на народната общност, Райхът, именно, който е израз на историко-политическа тоталност на германската нация”.

Този Райх на народната общност може да се разбере, само като се изхожда от него самия. Той не може да се разгледа като едно връщане към средновековния Райх и следователно, като едно повторение на средновековната традиция на Райха. Колкото и много да почита и уважава Германия средновековната традиция на своя Райх, тя все пак съзнава, че средновековният Райх израстваше върху своите особености, които не могат да не се имат предвид. Нова Германия дължи силата си не на някаква схема за Райха, а на факта само че тя успя да разбере насоките на своето време в политическо и социално отношение. Този средновековен Райх трябва днес да се разгледа в една историческа перспектива, като се остави на страна държавно-теоретическата мисъл, защото само по такъв начин би ни се разкрило величието му в една друга светлина, отколкото това бе възможно по пътя на оная представа за Райха, която почиваше на отделните държавни единства.

В националсоциалистическия Райх на народната общност се въплъти най-святото желание и откърменото през столетия страстно желание на германците към една сплотеност, която всякога е липсвала в Германия. Ако Водачът бе създал окончателния образ на Райха още отначало и бе определил живота му да протича в строго определени форми, Райхът не бе осъществим. Райхът требваше чак тогава да се създаде, след като Германия политически и социално се обнови и по такъв начин се създаде основата за обхващане на всички германци в едно цяло, а именно германската народна общност.

Ставаше ли дума за Райха в държавноправни съчинения след прелома в 1933 г., то Райхът се схващаше като идея за политически порядък, която бе в състояние да преодолее, както държавния принцип, така също и напразните противопоставки и понятия, които винаги разкриваха фронтове за борба, като, например, народ и държава, партия и държава и пр. Това собствено е изложено от райхсминистъра Фрик и Ламерс, както и от държавния секретар на министерството на вътрешните работи на Райха, Вилхелм Щукарт. Впрочем, немската литература върху Райха¹ показваше

¹ „Появяването на суверенните държави” събори средновековния Райх и поради това историческо състояние на държавната мисъл се появи един „момент на напрежение за нея и идеята за Райха”. Държавата се появи спрямо Райха като „елемент на подялба, на разлагане на европейската верска и жизнена общност”.

Герхард Крюгер характеризира Райха като: „мистичен, историчен и същевременно жизнено действащ, който обгръща германския народ изцяло и кръвно в определено пространство, над което господства една воля. Неговите задачи са от историческо-съдбовно значение, защото те надминават националните граници и сочат за мисията на германците в Европа” Райхът е „в дълбокия смисъл на думата повече от това, което се изразява чрез понятието държава. Той не може също така да се покрие с понятието за една политическа власт и господство”. С оглед на старо-германския произход на Райха, последният означава „религиозно-политическо единство”, респ. „мирогледно обосновано политическо единство”.

За Six идеята за Райха е „идея за ред, който трябва да съществува между хората и в пространството”. За да обоснове това, той се позовава на идеята за Райха в средните векове.

всички отсенки на философско, духовно-историческо, ми­рогледно-обосновано и правно тълкуване, при което обаче, живо остана съзнанието покрай вътрешно-политическото насочване на мисълта за Райха, че същата съдържа в себе си възможността за преодоляване на съществуващата изолираност между отделните народи и че задачата му се състои в общото водене на народите.

Според Гербер, под Райх трябва да се разбира... ..към нашата собствена историческа действителност която произхожда от вярата за пребъждане като народ”.

C. Schmidt говори в връзка с учението си за идеята за порядъка и решението «а Райха като „най-дълбоко и съвършено германско понятие за напредък”.

За Heckel и Diener Райхът означава израз за политическото единство и цялост на германския народ.

Roger Diener се опитва да постави проблема за Райха в едно държавно-научно осветление, която той систематически подразделя на следните още проблеми. , „основаване на Райха” (военно-защитна политика), „изграждане на Райха” (социално устройство) и „обнова на Райха”. Този автор подчертава, в различие от духовно-научното разглеждане на „идеята за Райха”, властно-политическия характер на всяко „начало на Райха” като „разширение на политическото пространство за действие”. Спомената, във връзка с духовно-мирогледната страна на германския проблем за Райха, за континуитета на старо-германските представи за Райха като ми­рогледно-расов извор на мощ за социалния жив от, „Общото и конкретното” се примиряват в Райха, който се описва като осъществен порядък на мир от германския народ”.

II. Райхът като жизнена същност на голямото (жизнено) пространство.

Ние можем да наречем Райха, с оглед на неговата вътрешна функция, като Райх на народната общност, а с оглед на функцията му навън, ние можем да го характеризираме като жизнена ядка на европейското голямо пространство (жизнено пространство). Тия две функции, именно Райхът като народна общност и като обединително звено на жизненото пространство, са най-тясно свързани една с друга. Народната общност представлява жизнената основа на Райха, резервоар на сила, изворът на националната и расовата му сила, основите за това, че той въобще може да служи като жизнена същина на голямото пространство. Райхът зае положението си като жизнена ядка на голямото пространство едва в последните години. Това развитие на Райха, обаче, протече с голяма бързина. Сред упадъка на европейския порядък, Райхът на народната общност се затвърди като непоклатим блок и стана по естествен път ядката на един нов европейски ред. Едно вътрешно обновление, подобно на това в Германия, се извърши и във фашистка Италия, като, разбира се, то се извърши по такъв начин, който съответствуваше на особените жизнени закони на тази страна. Двата народа бяха векове обекти на държавно разстройство, от което имаше интерес една европейска държавна система, чийто дух беше упоен от западни принципи. Те трябваше едновременно през 19 в. да извоюват националната си свобода, като се противопоставяха на онази държавна система, която им беше чужда. В следвоенния хаос изникнаха обновителните движения, фашизмът на Бенито Мусолини и национал-социализмът на Адолф Хитлер, които бяха продиктувани от същата необходимост, именно да се създаде държавно единство чрез социалното единство вътре в държавата. Тия движения за първи път се наложиха над духовното и политическото застрашаване на Европа от страна на марксизма и създадоха в центъра на Европа оста на силите, които искаха да наложат ред и около които може да се групира една нова Европа. Съзнанието да се формира отново духовно-материалният облик на Европа, свързва националсоциалистическа Германия и фашистка Италия в устояване на общия фронт срещу капитализма и световната демокрация. Европа, чрез общата политика за устройство на двете сили, стана пак средище, тя стана живо единство, след като порано беше раздробена в отделни части и напразно се правеха опити, чрез договори и механични обединения, да се създаде единство. Затова беше наложителна задачата научно да се изследват новите принципи, на които трябва да почива съвместният живот на европейските народи. Германската идея за Райха и учението за фашистката империя ще изиграят в това отношение значителна роля. Да се изследват общите характерни черти на конкретно-духовните особености и на германските, и на римските принципни положения, ще съставлява за в бъдеще задачата на едно сравнително държавноправно изследване, което ще преследва положителни европейски цели. От гледището на Райха, представата за жизнената същина и жизненото пространство, чието разясняване съставлява предмет на следното изложение, означава прилагане на народния принцип за ред, който досега твърде подробно е разгледан и промислен само с оглед на вътрешно-политическите проблеми на Райха, с външно-политическите и общо-европейските стремежи за създаване на ред. Тук изпъква вече сътрудничеството на вътрешния и външен ред. Практиката и ежедневните събития ни дават днес необикновено обилен нагледен материал, като ясно се очертават вече новите структурни принципи.

Ние имаме ясното съзнание за това, че схващането на Райха, като ядка на жизненото пространство, означава пълното революционизиране в учението за

държавата и държавното устройство. Традиционното учение ще изтъкне аргумента, че тук се касае за едно понятие, което нищо общо няма с науката, или пък че то не е нищо повече, освен релефно описание на социалните и политическите функции, които съставляват същността на държавата, тъй като то не е в състояние да вмести представата за Райха като жизнена ядка в системата си от правни отношения между индивидите. Тия упреци, обаче, доказват, че ние се намираме на прав път. Ние имаме, при все това, твърдото убеждение, че традиционното учение за държавата и конституционното право, следствие на тяхната система на мисъл и техните понятия, не са в състояние да ни дадат никакви основни начала за едно жизнено оправдано схващане на ролята на Райха в нова Европа въобще. Това учение може винаги, със своята собствена система, да се опита да даде едно правно тълкуване на Райха, но то, заедно с това, поради особените си насоки, ще остане чуждо на едно цялостно разбиране на Райха. За нас, обаче, не се касае за това, да третираме Райха от правно, философско или историческо гледище, а да обгърнем едно цялостно явление в нейния тоталитет. Така без оглед на традиционното, ние трябва да си служим с такива представи, които улесняват утвърдяването на този тоталитет. Точно така, както в схващането ни за Райха на народната общност във вътрешно отношение, трябва сега да изходим от Райха като идея и действителност на живота и неговата жизнена сила, без оглед на традиционните правни или идейни системи, ако искаме да държим сметка за новата жизнена действителност, трябва точно така да разгледаме мястото на Райха на народната общност във външно отношение, в кръга именно на жизненото пространство. Тази нова жизнена действителност стои пред нас за изследване, която трябва да разберем, изхождайки от самата нея, като всички традиционни категории, които биха ни попречили за това, оставим настрана.

В следните статии ние ще разгледаме Райха като жизнена сърцевина в голямото пространство. Съзнаваме при това, че ние сме още в началото и че в тази област трябва още много да се работи. Затова, налага се отначало да се изтъкнат най-важните положения, които характеризират състоянието на Райха като жизнено ядро в голямото пространство.

1. Райхът като представител на новия политически ред в Европа

Райхът постави въпроса за съгласуване на политическия ред на един народ с жизнените закони на последния. Райхът успя да разреши основния проблем на всяко управление, именно неговото вкореняване в народното доверие, който демокрацията се стремеше да разреши с помощта на парламентарната организация и свързаните с това дискусии и решения на болшинството, без да може да стори това, докато Райхът спечели това народно доверие чрез оформяване на народната общност и създаване на съответно върху нея изградено водачество.

Революциите и политическите превратности, които днес Европа изживява и които се разразиха с яростта на природните стихии, засягат дълбоко живота на народите. Те не означават нищо друго, освен една тежка съдба. Да се събори един съществуващ порядък и да се положат нови основи на една исторически израснала формация, каквато днес представлява Европа, която е съставена от толкова много отделни части, културно-исторически наслоения, като се има предвид особено тия от държавноправен характер, може да се оправдае само тогава, когато не може да се намери никакъв друг

изход. Една революция, обаче, има своя дълбок смисъл и може да се оправдае само тогава, когато старият закостенял жизнен порядък се почувствува като непоносим, като несправедлив и вреден, следствие на което се налага по необходимост да се замени с по-добри и по-съвършени жизнени форми.

Който грижливо е следил политиката на Райха в последните години, трябва да се е убедил, каква тежка отговорност са поели върху себе си Райхът и неговият Водач пред Европа. Райхът се стремеше към разбирателство, вярващ в мирното разрешение на конфликтите, в проникателността и разума на народите, даже и в държавите, които се ръководеха от представители на стария идеен свят. Едва наложената война пресече този стремеж. Революциите и политическите резки промени имат само тогава своето оправдание, когато целите им съвпадат със стремежа към вътрешна, по-съвършена истина и справедливост, когато те не са израз на произволни властнически мотиви. Затова те се нуждаят по необходимост от авторитет. Положението на Райха като олицетворител на нов ред е гаранцията за този авторитет, който днес не може да се оспори. Привилегированото положение на западната демокрация и нейния демократическо-конституционен идеал днес са премахнати. Ако някога демократическият ред се изтъкваше като належаща потреба за света и целесъобразността на една държава и нейния принос за разпространение на цивилизацията се измерваше по това, доколко тази държава е осъществила демократическите институции, то днес е настъпила пълна промяна. Старият демократически ред не се радва на доверието на европейските народи. Навсякъде той се разглежда като **препятствие за напредъка на Европа** и не му се отдава вече никакво значение във връзка с формирането на новия европейски ред.

На демократическия ред липсва необходимата гъвкавост. Самата му техника го прави безпомощен пред проблемите на настоящето. Идейната му схема не е въобще затова приспособяема. Мисълта, че посредством една единно установена конституция могат политическите задачи на всички страни по един и същи начин да се разрешат, не е нищо друго, освен една странна утопия, в която се убеждаваме като имаме предвид различните политически отношения и все по-дълбоко пробиващото си път схващане за особените характерни качества на народите и пространствени комплекси. Демократическият ред не можа да допринесе с нищо във връзка с проблема за образуването на Райха и оформяването на голямото пространство като жизнено пространство на народите, както и за разрешение на политическите и социалните проблеми. Предмет на истинско политическо познание не са днес абстрактните конституционни форми, които остават свързани с демократичното право, а ония предпоставки за развоя на здрави цялостни форми, които отговарят на естествените изисквания на съвременния порядък между самите народи и в самото пространство.

Срещу тия нови въпроси, проблеми и цели на демократическите категории, като демокрация и диктатура, закон и предписание, основни права и деление на властите, звучат като отдавна преодолените идейни схеми. Конституционната система на демокрацията не дава никакви възможности за развитието на жизнените сили на един народ. Расовият и националният проблем, който има най-решително значение в нашия двадесети век, не може да се разреши с помощта на демократическите методи, защото демокрацията развива идеите си тъкмо въз основа на отделния индивид, лишен от всякаква расова субстанция, като своя краен идеал тя съзира в *Espèce humaine*, в безрасовия човешки хаос. Ако някога демокрацията развиваше цели теории около общественния договор и правата на човека към държавата, като проблеми на времето, чието разрешение тя считаше като своя задача, то днес виждаме, че тия проблеми на демократическия строй не са от такова значение, за които би заслужавало да се води

борба или пък да се водят сражения. Те са чужди на съвременния човек. Докато при демокрацията въпросът се касаеше как трябва да се дели държавната власт, за да се направи тя по-слаба, следователно, да се ограничи, днес на преден план стои тъкмо въпросът, по какъв начин би могло да се осъществи едно ново единство, в което см заинтересувани всички европейски народи. Този проблем е разрешен за една част от тия народи, като Германия, Италия и Испания, други, като Франция, се борят за своето формиране, а трети пък, които се намират под господството на демократическата система, като Швеция, например, разприте по този въпрос са в разгара си и занимават най-умните хора на съвременността. Този основен проблем, обаче, лежи изцяло вън от идейния свят на демокрацията, която трая, благодарение на противоречивите интереси между индивида и държавата, или съобразно с това - отслабване на изпълнителната власт и която за разрешение на този въпрос създаде една подробна, обаче, изкуствено измислена система.

Основните проблеми, за чието разрешение някога най-даровитите хора на времето полагаха такива големи усилия, сега останаха без всяко значение, предвид на новата действителност, в която живеем. Демократическият строй се счита днес за стар и назаднавяващ. На демокрацията липсват органи да разбере новия ред и същественото на формиращия се нов порядък. Всички нейни понятия са фалшиви и не отговарят вече на действителността. Всички нейни аналогии с мътни. Чрез премахването на оковите на политико-демократическия строй, от друга страна, бликнаха нови сили и нова енергия. Райхът със собствения си пример показва пред целия свят към какъв разцвет на сили води премахването на обтегнатите отношения и противоречия чрез преодоляването на класовата борба, която съкрушаваше Европа в 20^{-ия} век, защото тази борба се предаде като наследство от 19^{-ия} век и я държеше в постоянно изгнание. Онова, което досега разпръскваше силите във вътрешни противоречия, вложи се сега за преследване на задачи и осъществяване на цели, които бяха умно фиксирани с оглед на бъдещето. Райхът доказва същевременно на атомизираната чрез демокрацията Европа, как един нов ред може да обнови живота на народа. Вместо механичното организиране на народа чрез изборното право и правото на гласуване, се появи истинското схващане за народа, чрез което се преодоля масовата демокрация, благодарение на органичния строй на социалния живот. Онова, което за демокрацията, която схващаше народа като сбор от избираеми и избиратели, или като една безпринципна и хаотична маса, беше невъзможно, тук се осъществи: целият народ беше проникнат от идеята за целостта, всеки един беше обхванат от най-малките организационни клетки, докато се стигне до самата организация на партия, националсоциалистическата служба за помощи, трудовия фронт, професионалните камари и едно трудово право, което почива на съвсем нови принципи. Където демокрацията завършваше с разложение и атомизиране на живота на един народ като германския, сега се появиха нови органи за ред, които най-добре се утвърдиха във време на бедствия. Авторитетът на Райха, като изразител на новия политически ред в Европа, почива върху тази вътрешна обнова и ония огромни сили, които се появиха благодарение на тази обнова и които сразиха военната мощ на демократическите държави. Франция, която се считаше като носителка на идеята за демократичния ред през последните 150 години, днес изоставя този ред, като признава, че Райхът е представител на новия ред и започва да включва себе си в този ред. Този нов ред в Европа, който се представлява от Райха, се схваща вече от европейските народи като вътрешна необходимост. Системата на демокрацията се разглежда вече днес в Европа само от исторически интерес. Тя е, обаче, също така съборена, както някога системата на съсловната държава или системата на абсолютизма требваше да отстъпи пред новия ред.

2. Райхът като възвестител на един нов социален морал

Преди 150 години западната демокрация означаваше един дълбок прелом за Европа, понеже тя обещаваха на буржоазията и на селячеството, с понятията за свободата и равенството, едно ново социално положение. основните демократически понятия за свободата и равенството трябва да се обяснят със социалното положение на буржоазията през това време, която, в борбата си срещу абсолютната държава и феодалния строй, трябваше да се утвърди не само политически, но също така и социално. Революцията от 1789 г. унищожи господството на феодалите и премахна привилегиите на благородниците и духовенството. Повярва се, че с една система с по-добре организирана социална свобода, могат да се задоволят всички социални изисквания на отделните индивиди. Предполагаше се, че щом като държавата гарантира договорната свобода, че щом като отделната личност може, невъзпрепятствувана от натиска на съсловията и гилдите, да разполага с трудовата си енергия, тогава ще бъде излишно всяко направление и уреждане на трудовия живот.

Този социален строй, който почиваше върху идеите на заможната буржоазия, се оказва негоден в момента, когато в системата на демокрацията трябваше да се включат големите маси на индустриалното работничество и дребната буржоазия. Този строй, при това съвсем ново състояние на социалните сили, не можеше да удържи на техния удар. Властта на старите феодални беше унищожена. Вместо тях, обаче, се появиха нови феодални, които спечелиха властта с паролите за свобода и равенство и които започнаха да упражняват едно брутално подтисничество върху бедните слоеве. Скоро стана ясно, че никъде в света не можеше да се появи един социален ред, който да отговаря на принципите на демократическата свобода, без да се появят ония хаотични положения, които подкопаваха отвътре всяка конституция и я правеха илюзорна, въпреки че тя можеше да бъде добре поставена. Наложено се да се ликвидира с понятието, че въз основа на системата на правото на свобода трябва широки области от социалния живот да се оставят свободни за властта и да се премине към осезателно посягане в живота на обществото. Капиталистическите сили се обърнаха срещу демократическия порядък, тъй като те се опасяваха, че работничеството, с подкрепата на демокрацията, би могло да се добере до власт, която би го поставила в положение да води успешно борбата за разпределението на средствата за производството. Работничеството се бореше също така срещу демокрацията, понеже то виждаше в нея едно средство, с което едрият капитал сполучливо използваше властта си срещу работничеството. В тълкуването на понятията за социална свобода и справедливост, които и от двете групи се схващаха различни в борбата на едните срещу другите за извоюване на властта, се изчерпваше конфликтът. Тия борби тласкаха демократическото общество в едно състояние на най-тежки противоречия. Класовата борба стана парола. Ясно и открито се говореше вече, че демократическият строй не е в състояние да гарантира социалния мир.

Райхът, в противовес на това, можа да покаже пред света един нов социален ред, който по същия начин се различава от социалните отношения в западните демокрации, както редът, който се появи в 1789 г., почиващ на свобода и равенство, се различаваше от този на старите феодални държави. Райхът съзна, че стопанският либерализъм, който почива върху принципите на свобода и равенство, практически означава истинско безправие за работничеството, въпреки всички формални схващания за свободата и равенството. Райхът тегли необходимите консеквенции от протичането на следвоенното време, от свръхпредлагането на работни сили, което водеше, от една

страна, към недостатъчни заплати, а от друга - към властно-политическо обединение на работническото, с цел да се извоюват по-високи заплати, да се определят нови цени. Това беше, с други думи, една непрекъсната борба срещу държавата. Райхът дълбоко съзнаваше, че разрешаването на работническия въпрос съставлява сърцевината на социалния проблем на 19 и 20 в. и успя да отстрани класовата борба, която се появи заедно с демократическия социален ред и неговата стопанска система, изградена също така върху идеите за свобода и равенство, като социалните противоречия се премахнаха посредством едно по-високо единство. Срещу материалистично фалшифицираната идея за свободата на либерализма, която беше свързана с експлоатацията и господството на плутократични слоеве, Райхът противопостави нова свобода, която почива на **трудовете способности на всеки отделен член на народната общност**. Противно на обезправяването на работника, което беше предизвикано от либерализма, Райхът привлече работника в народната общност, която започна да се схваща като трудова общност на цялата нация. Райхът е водил борба за душата на отделния човек, борил се е да спечели доверието му, от политическа и социална страна, като го включи в общото и съдействува за развитието му. Затова той се е проявил смело и konsekventно, където се касаеше да се намерят нови пътища. Райхът е първи, като се остави на страна фашистка Италия, който разреши работническия въпрос в Европа, както в национален, така и в социален смисъл, и който включи работническото в политическо и социално отношение в новосъздадената народна общност. Райхът спаси същевременно селското население, което беше силно застрашено, следствие на принципите на индивидуалистичното схващане на земята, като подобри състоянието му. Райхът създаде една нова социална система, която почива на принципа за социална справедливост и възможното най-голямо развитие на личността в кръга на новата общност и която освободи работника и селянина от веригите на наследената стопанска система. Така Райхът отстрани в собствената си среда социалния експлозив в 20 в., като освободи по този начин в социалната област сили, които впрегна за полезна работа, кои,; то досега се изчерпваха във вътрешни противоречия. На демократичния социален ред той противопостави осъществяването на нови социални идеали. Всички мерки, които Райхът вземаше, немаха за цел да облагодетелствуват и обогатят някакъв слой, както често това става в комунизма или в плутократията, а чрез тях се целеше издигането на целия народ и заздравяване на вътрешното му равновесие.

Политическият и социален упадък на демократичния свят, между това, ни подсказа, че не е демократическият социален ред, който ще определи образа на нова Европа, а това ще се извърши от онзи социален ред, който е изграден върху социалните идеи и защитава социалните интереси. Признава се вече, че демократическият социален ред не е в състояние да разреши основните проблеми на 20 в. Борбата се води не вече около западно-демократическия ред, а около ония социални и политически мероприятия и организации, които създадоха млада Германия и фашистка Италия.

Райхът, като център на европейското жизнено пространство, почива на съгласуването на политическия и социален ред с принципите на национално-обусловения ред на една нация. Жизнената му задача изхожда тъкмо от тук. Идеята за Райха може да се разбере, само като се има предвид това негово жизнено-централно положение, поради което той днес се разглежда като **образец-притегателна** сила за формиране на живота на народите. В социалната и политическата област Райхът притежава свои собствени форми. Все по-широко разпространяващото се разбиране за неудържимостта на досегашната социална и политико-стопанска система, както и необходимостта, която налага да се направи една ревизия на вътрешните режими, които трябва да се приспособят към новия дух на времето, спомагат, щото да се вземе участие

в изграждането на новия ред. Райхът е в състояние да даде на народите, които се стремят към Райха като жизнена ядка, твърде много, без, обаче, да им наложи политически и социални форми. В стопанската област Райхът може да даде на Европа нови стопански идеи и една нова стопанска система. Последиците от това биха били: сигурни пазари, справедливи цени, стабилна и единно-направлявана политика на цените и по отношение на валутата, като на всеки се даде достъп до освободените от капиталистическата власт търговски възможности. В тази стопанска система ще може всеки да участва, защото тя не е изградена върху едно случайно притежание на злато и капитал, а върху принципите на разпределението на труда и производството. Като следствие от това, ще се появи краят на безработицата в Европа, разрастването на всички стопански сили, което ще даде възможност за най-голямо трудово проявление на всеки отделен народ, едно интензивизиране на разменните отношения между държавите, от които всички партньори ще имат полза. Така ще може да се достигне до общо повишаване на европейския жизнен стандарт. Днес се съзнава вече във всички среди, които дават тон на живота на отделните нации, въпреки всички мъчнотии в това преходно време, че в края на краищата жизненото пространство на нова Европа ще е в тяхна полза. Колко богата би била Европа, ако беше по-рано започнала да разреши стопанските си бъдещи задачи с оглед на един цялостен европейски жизнен ред, на едно общо-европейско жизнено пространство в рамките на една нова идея за властта на нова Европа.

3. Райхът като носител на една нова идея за властта в Европа

Като представител на един нов политически ред и възвестител на един нов социален морал, Райхът е същевременно носител на една нова идея за властта на нова Европа.

Досегашната представа за властта почиваше, както типично се изразява Макс Вебер, на възможността „да наложим собствената си воля върху поведението на другите“. Властта, значи, не е нищо друго, освен постоянно упражняващо се насилие, с което се цели, ако се наложи, да се подчини противната воля. Авторитетът на тази власт почива на това, че този, който упражнява властта, има всякога възможността, след като подчини чуждата воля, да прокара своята собствена. От либерално държавноправно гледище, властта беше извънредно много ненавиждана, защото тя беше за индивида постоянно грозящата го опасност, да се сломи неговата упорита воля. Либералното схващане на държавата противопостави на това схващане за властта идеята за свободата на волята. Така, тук ние виждаме две противоречиви тенденции, едната, чийто основен принцип е насочен към подчинение на чуждата воля, и втората, чийто основен принцип почива тъкмо на свободата на волята. Либерализмът се опита във вътрешната организация на държавата да обвърже, да ограничи и да спъне властта, която застрашава свободата на индивида. Идеологически това се извършва чрез създаването на антитезата власт и право и чрез пожеланието, че всяка власт трябва да бъде правно обвързана. Това изискване се прокарва организаторски с помощта на тройното деление на властите, признаване на основни права и създаването на административното правосъдие.

Преди всичко, западно-европейският либерализъм, който особено ярко се появи в империализма, не беше в състояние да срещупостави на последните понятия за властта, макар и да ги отрича твърде много, едно ново понятие. Империализмът апелира за

защита от властта, доколкото последната се намесва в сферата му. Същият, обаче, си служи с подобна представа за властта, срещу която той се брани в областта на политиката, най-безогледно в стопанската област, в борбата срещу конкурентите и стопански слабите. Възможността за това бива осигурена от свободната игра на силите, която предварително осигурява победата на по-силния стопански слой. Особено ясно либералната държава поддържа традиционното разбиране на властта във външната политика. Тук се разширява властническата държава в съюз с капиталистическата система до империализъм. Създадената система на ОН с цел уж да отстрани държавно-властническия произвол, подобно на административното правосъдие във вътрешно-политическата сфера на държавата, не се появи като противник на властническата държава, а като инструмент в ръцете ѝ.

Райхът напусна тази стара индивидуалистична представа за властта, както във вътрешното си, така и във външното си реорганизиране. Най-важният критерий при разглеждането на властта на Райха се състои в това, че властта не почива на насилие.

Властта на Райха не се основава на това, че тя трябва да подчини чуждата воля. Тя почива по-скоро на дълбокото съзнание, че е по-важно насочването на трудовия потенциал на народите, отколкото сломяването на волевата сила на противната страна, че Райхът се нуждае от сътрудничеството на всички народи, за да разреши общите задачи в нова Европа. Това сътрудничество трябва да е резултат както на вътрешното духовно утвърдяване” на тия задачи, така и от състоянието на Райха като централна сила. С това, обаче, Райхът ни дава една представа за властта, която далеч надминава едно просто прилагане на сила. Както в самия Райх се различават ярко едно от друго водачество и сурово насилие, така се различава властта на Райха от методите на ясно подчертаната политика на насилие и подчинение.

От това не може в никой случай да се извади заключението, че представата за властта на Райха трябва да се разбира, както старата антитеза от външна и вътрешна власт. Както е известно, тази антитеза почива на известното противопоставяне на дух и насилие. Тя беше насочена срещу абсолютната държава, която се характеризираше със своята бездушност, произвол, или, с други думи, като насилнически апарат. Тогава се появи либерализмът като превъзхождаща духовна сила. Според това схващане, истинската власт е нещо абсолютно духовно, чиято същност се състои тъкмо в това, че то принципиално не прилага никакво насилие, за да се наложи. Това е, обаче, чуждо на живота крайно схващане, родено в едно определено, вътрешно-държавно и историческо състояние. Политически се касаеше за борбата срещу един държавен властнически апарат, който с помощта на цензурата и полицията потискаше гражданската свобода. Този апарат на властта трябваше да създаде едно понятие за властта, което нравствено да оправдае неговите мерки и целесъобразността на въздействието му, като по противоположен път отрече въобще принципа за разделението на властите, като по този начин се създадоха празни формулировки, които нищо общо нямаха с действителността. Колко чужди бяха на живота тия либерални понятия и доколко те бяха свързани с историческото положение, ни говори външнополитическото понятие за властта, като либерализмът запази, както вече се изложи по-горе, старото понятие за властта, с което се оперира.

Новото понятие за властта на Райха почива на жизнено-законното положение, което последният заема, на неговата **превъзхождаща** върху другите политически формации **обща жизнена сила**, която влияе решително и меродавно върху едно пространство, което се разпростира извън границите на самия Райх и която в същото време е пропита от съзнанието за зачитане на другите нации. С понятието за общата жизнена сила се разбират духовните, виталните и социални възможности на един

народ, което е предпоставката за истински развой на властите в живота на народите. Властта на Райха почива, преди всичко, на бликащите сили от вътрешността на Райха. Тя се появи от факта, че Райхът преодоля опасностите, които застрашаваха не само него, но същевременно и останалите европейски народи. Тя лежи в нравствено-витаалното превъзходство, което се разкрива в този факт, като се явява за пример във външно отношение. Съзнанието на опасностите, например, на ония, които болшевизмът представляваше, който искаше да завладее света, имаха и другите народи; те, обаче, не притежават силата, да се срещупоставят на тия опасности и да мобилизират военните сили на Европа за спасението ѝ. Мощта на Райха, следователно, се състои в инициативата, която изхожда от него, въз основа на която Райхът поставя нови идеали и цели ще се стреми към осъществяването им, поставя далеч надминаващи границите на Райха социални задачи, за чието разрешение самият Райх дава насока. Мощта на Райха се състои в безспорната му вътрешна сила, която привлича хората и нациите, като, ги насочва към разрешаването на ония задачи, които служат на интересите на един нов европейски жизнен ред. Мощта на Райха намира своя жизнен израз в това, че Райхът беше в състояние да сътвори нов жизнен порядък вътре, тя лежи в законно-жизнената целесъобразност на развитите от Райха форми и на съвършенството на тия жизнени порядки в вътрешната структура на Райха, както и в голямото пространство. Тъй както силата на една кола се дължи на оста на последната, така и силата на Райха почива на неговото жизнено-законно положение в голямото пространство. Само защото Райхът се развива в съгласие с основните тенденции на новия жизнен ред и защото той насочва съзнанието на всички към този ред, той притежава огромната сила за провеждане на всички предприятия, които ние понастоящем преживяваме. Това ново схващане на властта Райхът убедително изложи пред очите на света в годините след националсоциалистическата революция. Противно на стария свят, който не можеше да се откъсне от традиционната схематичност на властта, поради което тя се схващаше като подтисничество, респ. налагане на воля и съпротива на потиснатия. Райхът успя, след като му се даде от страна на германския народ доверие, да създаде един нов ред, който, според понятията на стария свят, не би могъл иначе да се разбере, освен като форма на най-брутално господство и подтисничество. Срещу тия възражения Райхът трябваше да докаже, че в живота на народите има и други методи от ония, които се прилагаха от абсолютния господстващ ред, именно водачество и последователи. Въмъкването на старите категории на абсолютизма и на диктатурата бяха чужди на действителността на този нов ред, който ни най-малко не беше засегнат с това. Огромният материал, който беше събран в чужбина във връзка с историческото изследване върху същността и края на диктатурата, за да може, при наличността на този материал, да направи сравнение с появилата се диктатура в Третия Райх, беше напразно натрупан, тъй като на този материал беше чужд най-решителният пункт: същността на властта в общността.

Тази власт на Райха, която трябва да се разбере от нейната жизнена сила и годност да преобрази живота, трябва, естествено, да обхване и възможността за налагане на силата. Властта, разбрана като жизнена сила и общност, винаги включва в себе си способността да се наложи. За успех в борбата в живота всякога трябва да съществува възможността за едно по-голямо физическо развитие на силите. Това съвпада със законите на живота. От друга страна, самата победа лежи в тия закони на живота и в съответния на тях жизнен строй. Възможността за прилагане на сила се корени в целостта на проявата на силата на живота на Райха и неговата творческа мощ. Тя, обаче, не е първичното, а само една последица, приток на жизнената сила и жизнено-оправданото място на Райха и отговорността му за една нова Европа. При това, цялата жизнена сила на Райха, която трябва да държи сметка за жизнените закони

на необходимостта за един съвместен живот с другите народи, не е за тия последните потискаща и застрашаваща власт, такава, която ги мачка, а се явява като една сила, която обединява и подбужда, щото народите да се подредят според естествените си заложби и така да се влияят един от друг.

Така, становището, от което ние разглеждаме властта на Райха, е за нас съвсем друго и ново. Ние виждаме във феномена на властта на Райха една цялост, като напротив, в изтъкването на властта като сломяване на чужда воля и налагане на насилие, ние виждаме непознаване на истинската същност на властта, което може да се обясни с разкъсване на зависимостите в живота. Индивидуалистичната епоха, която се оформи благодарение на това разкъсване на цялостния живот, не можеше иначе да разглежда властта, освен като една изолирана, сама по себе си дадена величина. В нея се виждаше нещо свръхиндивидуално и тя можеше да се разгледа и разбере само като се има предвид заплахата на индивида. Олицетворителят на властта трябваше винаги да се представи като такъв, който стои над индивидуалната воля. На въпроса за основата на властта трябваше тогава всякога да се отговори с превъзходството на насилието, при което силата се схващаше отново като физическа сила, която требваше да се ограничи чрез правни закони, което стана съществена цел на правния ред. Обаче, и с обвързването на властта към правните постановления не се достигна до едно жизнено-законосъобразно гледище за властта. Тия правни постановления бяха всякога създадени само като регулационни средства и препятствия на властта между отделния индивид и представителя на властта. Това гледище за властта е свързано, от една страна, с едно отслабване на всяко развитие на властта, а от друга страна - с прикрития от правното посягане на властта, което характеризира целия 19 в. с неговите правни конституции, особено във външно-политическо отношение.

Едва когато властта се схване като една страна от проявата на живота в жизнения порядък, става възможно нейното вреждане в процесите на цялостния живот. Тук е включена вътрешната мярка и ограничение на властта. Разрушат ли се тия жизнени закони или пък злоупотреби ли се с тях, тогава властта води към упадък на силата на този, който упражнява властта към насилническо господство и в края на краищата, към анархия. В тия жизнени закони се коренят, естествено, правните постановления във връзка с приложението и осъществяването на властта, в противоположност на абстрактните норми, чрез които се прави усилие по умозрителен път да се определят размерите и границите на властта. Настоящата война ще спомогне за окончателното признание на тия жизнени закони.

Така, жизнено-законосъобразното разглеждане на значението на властта на Райха ни позволява да определим смислено размерите и границите ѝ. Тази представа за властта е същевременно проникнала в схващането на основните закони на новия европейски ред. Върху почвата на едно такова разбиране на властта Райхът е в положение да изиграе ролята си на жизнено ядро в голямото пространство, като пространство за проява на творчески сили.

4. Райхът като господстваща сила в голямото пространство

Идеята за водачество между народите е нещо съвсем ново, революционно, което изоставя досегашната схема за държавата и властта, според която само принципно можело да се мисли, че държавите влизат помежду си в контакт съобразно един формален общ, нагоре и надолу степенуван ред. Досега се говореше също така за положението на водачеството, което имаше една велика сила, обаче, разбираше се под това понятие, доколкото не се подчертаваха с това по-големите интереси на други държави извън този ред, едно извънредно, особено подчертано представително положение, което заемаше една велика сила в концерта на другите велики сили. Това положение беше винаги проблематично срещу общопризнатия принцип за равенство на държавите, въпреки че то междудържавно беше признато. Правното признаване на великата сила и принципът на равенството между държавите се явяват по този начин като противоречиви правни принципи. Положението, което една велика сила заемаше като водач, основно погледнато, не бе друго, освен един вид силно изтъкване на нейния индивидуалитет, нейния блъсък и нейната репутация. Тя е лишена от ония предпоставки, които характеризират водаческата мисия на Райха: с другите нации да образува една жизнена и трудова общност, да носи върху си съзнателната отговорност за новия ред в Европа и за тия задачи да има доверието на народите. Срещу Райха беше настръхнала цялата индивидуалистична структура на европейските държави: суверенната в себе си оформена, изключително върху самата себе си ориентирана държава и задоволство с поддържане на външното равновесие или пък на една империалистична експанзия, която потискаше всички останали държави.

Противно на това, Райхът се характеризира като направляваща сила в голямото пространство с това, че той не изхожда от един суверенитет, ориентиран сам към себе си, изключващ другите народи, а от положението си в общността с другите народи, Райхът беше заставен чрез тясно сътрудничество със съюзниците си от Оста да поеме пълната отговорност за създаването на един нов ред в Европа, която иначе щеше да потъне в демократично-болшевишкия хаос, който я застрашаваше. С този факт той пое върху себе си осъществяването на една голяма идея. За Райха не се касаеше да се поддържа едно формално външно равновесие, а за това, че нова Европа трябва да получи въз основа на жизнените си закони съответно на новия ред едно *balance of powers* и с това пак да стане здраво средище и че Райхът за разрешение на тия задачи апелира и получи доверието на другите нации. В това отношение принципите са същите, които дадоха такива огромни сили във вътрешната структура на Райха. Тук се потвърждава истината, че схващането на вътрешния живот на народите всякога се отразява върху външната политика.

На Райха днес се пада водаческата функция в нова Европа, поради това че той е свързан с положението си на представител на един нов ред, че той се явява като предвестник на нов социален етос, въз основа на новите по-свършени форми и цялата му концепция във всички области на живота.

Да стане централна точка на взаимна поддръжка от хора, е една много тежка и важна задача, за която му са необходими вътрешно-духовна широта, призвание и сила. Тази задача става още по-трудна, когато се отнася за живота на народите. Тук е необходимо Райхът да прояви твърдо постоянство, неуморна последователност, дълбока вяра и истинско разбиране на историческия живот, за да се подготви почвата. По този път се е движил Райхът. През време на тежките кризи, които Европа изживяваше, Райхът създаде спасителните идеи, около които европейските нации

можаха да се обединят. Когато нациите бяха изложени в политическата и стопанската области на чужди на тях сили и считаха това като непроменяем факт, за да се срещупоставят, Райхът със своя Водач създаде с неуморна консеквентност нови принципи и подтикна народите да следват този пример. Всякога Райхът е високо апелирал към нравствените сили на народите, да си припомнят собствените жизнени закони и да опознаят чуждото, което разлага. В борбата си за нов политически ред, Райхът посочи нови пътища, след като той премахна един ред в живота, който нямаше никакво оправдание повече. Райхът не се отклони пред никакви наложителни проблеми за Европа. Всички тия проблеми бяха от него здраво промислени и разрешени. В това се състои **фактът на неговата революционност**. Райхът трябваше сам да се конституира в едно време на силно обтегнати отношения, които държеше в напрежение всички европейски народи. Поставен в този динамичен процес, Райхът съумя да даде такова разрешение на въпроса, което беше във връзка с изискванията на самия живот и което създаде възможност на другите народи да се изтръгнат успешно от голямата европейска криза. По такъв начин Райхът стана **изходното начало** на нова Европа. Той постави на разглеждане следните въпроси, които изтезваха Европа: еврейския проблем, болшевизма, който разлагаше Европа защита срещу проникването на интернационални сили, разрешаването на проблема за златото, с който тия сили искаха да увековечат за вечни времена безработицата и да създадат един постоянен обезпокоителен фактор, създаване на ясни правила, които да са за всеки достъпни и правилно разбрани и които днес вече могат да се считат като общо достояние. Райхът спомогна на Европа да се освободи от наслоените предубеждения и ѝ показва где лежат големите общи интереси, върху които може да се създаде истинската европейска солидарност.

Въз основа на това, Райхът създаде доверието, народите в Европа постепенно да свикнат с мисълта за работа на всички, за големи общи предприятия. От начало това стана в стопанската област, в която големите задачи не е възможно да се разрешат само от един народ и които могат да се разрешат със сътрудничество с другите. Тежко е и се налагат големи усилия, за да се накарат всички в една държава да работят с всички сили. Още по-велико е, обаче, това дело, когато се успее да се убедят цели народи в тази необходимост, така щото общият трудов подтик да бъде съгласуван с нравственото съзнание и с най-дълбокото убеждение на нациите всеки ден във време на война допринася за утвърждаване на убеждението за необходимостта от такова общо влагане на силите. То, обаче, се отрази далеч не само върху стопанската област, като намери днес своя най-силен израз в общата борба на Европа срещу болшевизма, който застрашава новия ред в Европа.

Чрез постоянното посочване към големите общи цели на Европа, Райхът е успял да отстрани всичко, което разпокъсваше. То не играе вече особена роля. Европа от днес може да се оприличи на един кораб, който прекосява едно течение, като всички в него стоят на едно място. Въз основа на вътрешното си превъзходство, Райхът може да търпи съперничесвата между народите и да им осигури мястото, което им се пада, въз основа на тяхното жизнено-законно положение в Европа и което те досега не можеха да заемат, благодарение на изкуствено създадени ограничения и препятствия.

В това отношение Райхът се явява същевременно като **обединителна сила** в голямото пространство. Той е синтезата на всички сили в голямото пространство, като се явява във формата на **ръководител на жизнените сили**, след като е осигурил на самите народи едно жизнено-законно положение в голямото пространство и така те се въвеждат в непосредствена съгласуваност в един нов общ жизнен европейски ред.

Господстващата сила на Райха е най-тясно свързана с положението му на **притегателен фактор**. Райхът не се яви пред нациите с една мисия, а с един свой вътрешен ред и раздвижи с това същевременно всички сили за ред в Европа и света. Окончателният успех или пък осъществяването на един нов ред в Европа, ще почива на това, доколко ще могат да се обединят досега едни срещу други действащи сили и се привлекат в името на една обща идея в жизненото пространство и доколко те се насочват не една срещу друга, а се обединят и заедно насочат. Затова Райхът няма нужда да упражни натиск, за да наложи това развитие със сила. Той оставя нещата да се развиват, като верва, че всички велики творби се нуждаят от време за вътрешното си доузряване и развитие. Въздействието на силата на Райха има траен характер. Всеки месец и всяка година тя се проявява в негова полза, като съдейства за по-скорошното осъществяване на преследваните от Райха задачи за ново уреждане на Европа. И тук Райхът следва своите жизнени закони, както и тия на останалите народи. Той посочи на нациите велики цели, които позволиха на раздвоена Европа да си отдъхне. Той очерта ясно принципите, които трябваше да се преследват и които народите можаха да разберат и които наистина са разбрали. Той е съзнал слабостите на новоизграждането на Европа, създаде едно ново доверие и една истинска ядка за обединение и общо поведение. След като всичко това е създадено, тогава се явяват всички ония, които, може би, досега бяха несигурни и колебливи. Така Райхът обединява здраво нова Европа, съгласно един вътрешен закон.

Формите, в които се проявява Райхът в голямото пространство, с различни от тия на схематично господстващи и потискащи методи на Империалистичните велики сили. Тъй както идеята за водачеството няма нищо общо с формите на държавното насилствено упражнение на властта, такава е и целта в порядъка на голямото пространство, както това **К. Мегерле** е формулирал, а именно „водене и подреждане, не завладяване и тероризиране, а премахване на раздорите, не опустошаване на независимостта и свободата.

В това отношение, значи, силата на водачеството на Райха в голямото пространство се намира пак в зависимост от новото схващане на властта на Райха. Ако Райхът апелира към народите за една нова трудова общност в изграждането на нова Европа, ако същият поставя задачи и изисква сътрудничеството на народите за общото цивилизовано, стопанско и културно развитие на цялостното пространство, това не става посредством принудителна сила, нормативно уреждане, разрешения на конфликти или просто разграничения на интереси, а въз основа на описаното по-горе превъзходство във водачеството, което почива върху жизнено-законна сила за формиране, от която то черпи вътрешната си мощ и чието въздействие трябва да се схване като повдигане жизнеността във всички области, в които Райхът се проявява. Това водачество се приспособява към различните отношения в жизненото пространство. Благодарение и въз основа на това водачество Райхът развива една резултатна деятелност, която се основава на един конструктивен и в същото време творчески поглед и на едно разностранно свързване на всички градивни елементи, които европейското голямо пространство крие в себе си. Райхът става по този начин ръководител на новата трудова общност на европейските народи, почиващ на волята за формиране, която се крие в законите на живота му и на мобилизацията на всички градивни елементи. С това Райхът се явява същевременно като противоположен полюс на болшевишкия нихилизъм. Изхождайки от това, днес трябва да се счита голямото пространство Европа, заедно с Райха като жизнено ядро, необходим резултат на едно **световно-политическо решение**. Тази Европа се обединява днес под водачеството на Райха в една голяма и единна отбранителна общност. Нито Райхът може при

изпълнение на тази задача сам да удържи, нито пък някой от европейските народи би успял да се присъедини към друго голямо пространство. Следствие на всеки един такъв опит, войната ще стане неизбежна в Европа.

Идеята за водачеството между народите, която днес изживяваме като факт, ще промени основно Европа чрез вертикалното си и хоризонтално въздействие, както това стана едно време, благодарение на принципа на държавния суверенитет, след събарянето на средновековния Райх и на онази система на великите сили, с техните собствени жизнени и структурни принципи, израснала върху тази почва. Това изложение върху водачеството трябва да ни убеди, колко по-грешно би било, ако бихме разгледали идеята за водачеството между народите като един нееластичен принцип, понеже тъкмо в приспособимостта на тази идея към най-разнообразните социални прояви, се състои значението и силата ѝ. Този жизнено-законосъобразен принцип, който се прояви във вътрешния живот на Райха трябва, въз основа на жизнената законност на голямото пространство, да създаде нови възможности за формиране и развитие.

5. Райхът като създател и страж на мира в Европа.

Досегашното разглеждане на мира почиваше на системата на великите сили и е въобще тясно свързано с основния принцип на традиционното понятие за властта. Без да се впускаме в разглеждане на разнообразните дефиниции на мира, които броят повече от 30, което е същевременно доказателство за относителното значение на целия този идеен свят, който лежи в основата на това понятие, тук се касае само да се посочат елементарните предпоставки на мира в системата на великите сили.

Преди всичко, мирът се разглежда в тази система като едно **състояние на стабилност**, което може да се осъществи по различни начини. Това може да стане, следователно, чрез една система на степенуване нагоре, респ., надолу, или пък чрез една система на изравняване. От понятието за **мира като едно състояние на стабилност, се извлича понятието на мира като състояние на спокойствие и пресметливост** в отношенията между другите държави. Това понятие за мира се покрива с едно схващане на ред и спокойствие, към които буржоазното общество се стремеше и както те, само че в по-широки размери, намериха израз в прочутата обща клауза ка § § 10, 11 и 17 от Allgemeine Landrecht.

Мирът се гарантира в системата на великите сили във форма на съглашения или договори. Той се схваща като спогодба или като изравняване на интереси. Мир има тогава, когато интересите, въз основа на равновесието на великите сили, се разграничават, и когато не може да се интервенира в тази сфера на интереси, респ., когато не съществува непосредствено застрашаваща опасност от такива интервенции. В това отношение може да се каже, че това схващане на мира стои в тясна зависимост от принципа за неинтервениране, който характеризира индивидуалистичната държава. Това е онова понятие за мира, което намери своя красноречив израз във Вестфалския мир. Мирът, като обща работа за очертаните общи цели, се осъществява като се запази суверенитета и най-зорко се съблюдава принципа на неинтервенирането. Той е, следователно, като състояние на несмуцван и незастрашаван живот.

Това понятие за мира, което се намира във връзка с принципа за суверенитета на великите сили, успя да създаде известно практическо примирие до Версайския договор. Със същото понятие за мира, обаче, не може да се проведе една обща работа за

европейските задачи, които от края на миналото столетие стават все по-наложителни. Основната структура на този мир беше изградена всякога върху традиционната суверенна държава и върху най-точното съблюдаване на сферата на интереси. По необходимост можеше човек тогава да се помири с това схващане на мира, след като се има предвид спокойствието на буржоазните отношения в отделните държави.

От Версайския диктат насам, върху почвата на еднаквия ред, беше изоставено понятието за мира като състояние на външна стабилност и разграничение на интереси, което разглеждаше мира изключително от гледна точка на силата-победителка, следователно, изхождаше от основите на градиран нагоре и на долу ред, или от факта на покоряването. Този, който притежава властта, създава един статут, издигнат в норма, нарича този статут мир и тогава поддържа с властта ей спокойствието и реда, съгласно тази норма. На тия основи е изграден Версайският диктат. Идеологически този мир, който почива на силата, беше оправдан от същия принцип, както предшествуващата го империалистическа война. Той е трайният резултат от приключването на кръстоносния поход и означаваше изпълнение присъдата на световния съд, който требваше да се гарантира със системата на ОН. Мирът, който последва след свещената война като кръстоносен поход, се нарича тогава справедлив. При това, изникна цял комплекс от идеологии, които имат само една цел: да изтъкнат този насилнически мир като един справедлив мир, който гарантира сигурността на Европа, този мир, значи, който водеше към едно брутално подтисничество на жизнената ядка в Европа и който смущаваше досегашното равновесие. В действителност обаче, тази сигурност не беше нищо друго, освен сигурност на интересите на победителя. Този мир се оказа в основата си като едно латентно вътрешно-политическо и външно-политическо военно състояние. Тъй като го се подигра с жизнените закони на народите, той носеше в себе си зародиша на постоянни революции.

Не е възможно в системата на империалистичните велики сили да се установи един истински и продължителен ред на мир. За тях не съществува нито нравствено оправдана война, нито пък нравствено оправдан мир, тъй като мирът за тях представлява винаги само едно средство, а принципно - само преходно състояние към целта, именно по-нататъшно разширение на властта. В съгласие с това беше създадена системата на ОН за запазване на мира, което имаше всякога грижата затова, някои типични подбуди на войната да отстрани, без да успее да засегне причините, които застрашаваха мира и които лежах в самата система.

Противно на това, **мирът, който носи Райхът, почива на неговото жизнено-законно положение в голямото пространство на новото жизнено положение на народите, които се намират в голямото пространство.**

Докато сегашната представа за мира черпи основанията си от един мир, създаден между противници и съперници, и която в най-добрия случай, можеше да създаде една организирана, в основата си обаче, съмнителна система на сигурност, **мирът в голямото пространство се основава на жизнената и трудовата общност на живущите в голямото пространство народи.**

Докато, значи, досегашното понятие за мира, основно погледнато, остава свързано със създаването на едно повърхностно състояние на мир и ред и един повърхностен стабилитет и се изчерпва изключително във външно разграничение на интереси, новият мир гради върху субстанцията на жизнената и трудовата общност на народите в голямото пространство. Този мир е израз на жизнения принцип на новия ред

и заедно с това се явява като необходима предпоставка за европейските народи. Европа, която днес има друг смисъл, с това получава и един нов мир.

Този мир е всеобхващащ. Той включва в себе си досегашните най-разнообразни понятия за мир, както социалния, стопанския и трудовия мир. Той представлява хармония и ред във всички стремежи и преследване на цели. Като вътрешен мир той трябва най-правилно да се нарече „сговор”. Той е нещо друго, отколкото външния мир с други пространства и континенти.

Всички проблеми, които досегашното европейско разбиране на мира слагаше за разрешение, сега се оказват като второстепенни и се разрешават от само себе си. **Стабилитетът**, който постоянно се търси, е нещо от само себе си разбираемо в рамките на европейската жизнена и трудова общност. Тя се превръща тук в **континуитет**. Проблемът за сигурност, който се появи вследствие на страха да се поддържат неоправдани позиции, загуби вече своя смисъл и своето досегашно значение. Че състоянието на мир е едно справедливо състояние, почива на разгледаните факти, които имат решително значение и които държат сметка за жизнено-законните истини. Този мир, като вътрешно-духовен сговор, няма нищо общо със състоянието на спокойствие в гробищата, което следва от мира, създаден чрез сила, когато постепенно гръбнакът на народите се разтрошава и се оставят да лежат безсилни на земята. Нашето понятие за мир се изгражда върху хармония и труд и е външният израз на духовния сговор.

Този европейски мир не се създава чрез мирни пактове, които във всеки момент могат да се унищожат, а чрез това, че всички творчески сили на Европа се концентрират около една велика цел - новоустройство на Европа. Европа се нуждае наложително от един такъв нов мир. Всички народи, поради проявите на империалистическата политика на великите сили, см един срещу друг настръхнали и неприятелски настроени и може би ще останат така, ако една по-голяма, трета сила не ги сплоти. Европа би изживяла пак отново избухване на нови войни, възгласът за „неделими области” не ще никога престане и на края пак ще има скъпо въоръжаване, което ще обремени най-мъчително националните стопанства, ако всички народи не стъпят върху една голяма обща трудова база. Само едно общо-европейско разрешение на спорните въпроси, може да ни избави от всички европейски злини и така да се създаде общо-европейски мир. Тъкмо затова Райхът е незаменим в общоевропейското бедствено положение на всички нации. Животът и функцията му като създател и пазител на нов ред и на един, свързан с това, истински мир, е предпоставка за живота и бъдещето на нациите в европейското пространство.

Райхът крие в себе си всички предпоставки за установяване на един такъв вътрешен мир: вътрешно-политически - нов политически и социален жизнен порядък, който е европейско разрешение на въпросите, а външно-политически - той обединява общата концепция за новия европейски ред и най-важното, което е, той притежава своя собствена мощ, като жизнено ядро на голямото пространство, да създаде такъв мир в голямото пространство. При това, особено трябва да се подчертае, че този нов европейски мир е рожба на собствените си жизнени потребности и че същият ще се оформи от собствените си жизнени сили и че не може да се обясни само чрез привеждане на средновековната правна и мирна традиция.

Натрупаната сила, която ще е резултат на новия мир, ще се превърне в нова Европа, която ще почива върху жизнената и трудова общност, в духовно-вътрешен стимул. Във външно отношение, обаче, Райхът ще бъде в състояние, с помощта на една силна войска, заедно с военните сили на живущите в голямото пространство народи, да

брани новото-вътрешно развитие и да защити мира. Проблемът, значи, се свежда до следното: вътрешният мир трябва да се осигури въз основа на новото жизнено-законно положение на нациите, които образуват, както политическата същност на голямото пространство, така също съставляват и жизнената му и трудова общност, като във външно отношение трябва да се осигури този мир с вътрешната сила.

III. Новият ред в Европа и традиционните правни норми.

Какви форми ще се създадат за определяне на новия ред в една нова бъдеща Европа и за уреждане на съвместния живот на народите в този ред, след като вече е премахнат индивидуалистично-демократическият и болшевишки хаос, е рано днес да се говори, въпреки че интересът към тях е голям. Самият процес на развитие е също така не особено много напреднал в това отношение. Ние стоим още сред революционния кипеж. От държавноправна гледна точка, обаче, ние можем да подложим на преценка или да изложим наследените правни норми, с помощта на които досега се разглеждаха международните отношения, на какви основни схващания почиваха и доколкото те са в състояние да дадат израз на новите идеи или пък дали с цялата си структура не са препятствие за новото развитие. Който, при това, е склонен да мисли, че тук се касае, както винаги, само за една правна техника, за форми, които спокойно биха могли да се възприемат, стига да се има предвид новото съдържание, при една по-сериозна преценка ще се убеди, че тия форми са израз на свързаните с историческото положение на нещата понятия, които до най-големи подробности са допринесли за изграждането на досегашната цялостна политическа система, която ние днес трябва да преодолеем. Тия форми изразяват само правната страна на тая система. Ако се възприеме старата система като правен израз на новия ред, то тя ще спъне извънредно много развитието, тъй като тя е по необходимост свързана с известни представи, които имат свое специално значение и които тъкмо затова ще предизвикат питания и противоречия, които ние духовно сме преодолели или пък които можем да преодолеем в новия ред чрез организационни методи.

Ние изтъкнахме вече, че традиционното общо учение за държавата не би срещнало никакви трудности да даде държавноправен израз на новото единство в европейския порядък. То би го обяснило с обикновените понятия за юридическото лице и по този начин би достигнало до юридическото лице „европейско голямо пространство“. Че днес за нас това изглежда странно, ние сме изложили на друго място. Нека, обаче, кажем още нещо, за да се обосновем по-добре. Както вече видяхме, с понятието за невидимата персоналност на държавата, апаратът на властта от времето на суверенната княжеска държава от факта на една административна организация беше издигнат в самостоятелна духовна величина, за да може да се отстрани произволът на оня, който имаше до тогава административната организация в ръцете си. Изникващият порядък на голямото европейско пространство се гради принципно не върху една единна и централна административна организация, а върху непосредствените отношения между Райха и отделните нации. Следствие на това, липсва субстратът, който в миналото беше предпоставката на понятието за юридическата личност като основен и крайгълен камък на публичното право. Бъдещият порядък на голямото пространство като правно-техническа идейна форма или една сфера на пресмятания, едва ли би могъл човек да го нарече юридически. Впрочем, с възприемане на юридическата личност на държавата като основно понятие в старото общо учение за държавата, не ще се имат предвид тъкмо ония големи задачи на новата правна наука, които се състоят в установяване на съответстващи форми в служба на новата действителност, на която не може да се служи с употребяване на общи и празни понятия.

Разбира се, съществува още една друга форма на юридическата личност, именно юридическото тяло, което особено органичното учение за държавата от Ото фон Гирке, е противопоставило срещу характера на държавата като публична организация. И тази

форма, обаче, не трябва да се възведе в абсолютност, а трябва да се разбере, като се има предвид политическата позиция, на която стоеше Гирке. Борбата му бе насочена срещу публичния - бюрократически характер на държавата. Политическата му програма представлява конституционната държава на 19 в. Той се насочва срещу „заведението, което е. създадено сред народа” и се ползува с понятието за държавата като тяло, срещу понятието за държавата като публично заведение. Корпорациите и членуването в тях требваше да спомогне за победата на либералната буржоазия срещу абсолютната държавна власт. Всичко, което е характерно за конституционната мисъл през 19 в., е изразено във формулировките на Гирке: проблемът за образуване на волята при създаване на общата такава, съгласуваност с конституцията при правене разлика между едноличен и публичен акт, формите на дискусии и решения на болшинството. Тази конституционна мисъл на 19 век ние днес сме преодолели. С третирането, обаче, на голямото пространство като публично тяло, се изпада неминуемо пак в този идеен свят. Смисълът на цялата конструкция не би бил в резултат нищо друго, освен създаване на фронт срещу Райха и неговото положение. Всичко, което образува същественото различие на новия европейски ред, именно ръководното положение на Райха, живото сътрудничество на всички народи и особения характер на новите жизнени порядки в голямото пространство, би било стеснено в една държавноправна система, която не ще поощрява, а обратно - ще пречи. Колко, наистина, безуспешно може да се приложи това понятие за публичното тяло в политическите явления на нашето време, става много ясно тъкмо от днешната разпра за приложението му към Н. с. а. р. партия. От страна на традиционното държавноправно и международно учение се предлага **теорията за държавните съглашения**, във връзка с отношенията на народите в новия европейски, ред. Учението за държавните съглашения различава съглашения, които имат международен характер и такива, които имат държавноправен характер. Тя изхожда от мисълта за международната общност и познава само **международни държавни съглашения, съюзи, протекторати, държави в държава, федерация, кондоминиум и административни унии**. Тази теория изтъква преди всичко **държавата в държава и федерацията** като форми на държавноправни съглашения. Принципно, едва ли ще може да се запази несполучливото различие между държавното и международното право, що се отнася до мисълта за голямото пространство. Голямото пространство, като жизнено пространство, правно изисква съвсем нови форми. Съюзът, чрез който една държава се явява пред голямото пространство или към Райха, засяга както нейното международно положение, така и държавноправната ѝ особеност. Без, разбира се, да искаме да заличим напълно принципните граници между вътрешния национален ред и външно-държавното право, държавната наука, която почива на националните особености, няма да разглежда за в бъдеще Райха и голямото пространство едностранчиво, само като междудържавна или държавноправна проява. По-подробно в това отношение трябва да се каже следното:

Много е съмнително, дали основната предпоставка на досегашните държавни съглашения, **международната правна общност, може, без друго да се признае като основно положение за правното разбиране на положението на народите в едно голямо пространство**. Тази международна правна общност не представлява, обаче, нищо друго, освен едно обединение за определени цели, като се зачитат известни изисквания на цивилизацията. Както обществото се схващаше вътрешно-политически като групиране на индивидите с оглед на някаква цел, подобно на това се касае и тук за едно групиране на държавите, схванати като по-големи индивиди, за преследване на известни цели. Тази международна общност почива на обща ценностна идея и тъкмо с това се различава от общността на народите, защото първата е една конкретна жизнена общност, касае се, значи, за съвместен живот на народите в едно пространство. Твърде

естествено е, че и тази общност, във връзка с пространството, предполага основните цивилизаторски и културни характерни черти на народите, които я съставляват. Международната правна общност, обаче, не е достатъчна за съвместния живот на народите в едно жизнено пространство. Тя не е в състояние да изрази съществуващия интензитет на жизнените отношения. Тя не може да стори това, поради произхода си, понеже тя предполага нееластичния суверенитет на отделната в себе си включена държава, която в най-добрия случай стъпва в известни отношения, а не във вътрешни такива с дадена жизнена и пространствена общност и която, значи, остава също така чужда на идеята за трудовата общност на народите, които живеят върху жизненото пространство. Онова, което би могло да се каже срещу международната правна общност, има съвсем друг характер, отколкото критиката, която се упражни от индивидуалистичното схващане на правото относно несъвършенството на международната правна общност. Тя считаше, предвид наддържавното си позитивистично понятие, според което всяко право е несъвършено, ако зад него не стои никаква сила, международната правна общност за несъвършена и постоянно търсеше възможности как би могъл да се отстрани този недостатък. Тя съзря идеала в едно общество на народите с властно-силова организация и световно правосъдие. От идеята за жизнената и трудовата общност на народите, които образуват голямото пространство, недостатъкът на международната правна общност не лежи другаде, освен в отсъствието на непосредствени духовни връзки между народите, които са включени в международната правна общност. Тук остана открит въпросът, дали и в каква форма идеята за международната правна общност има по-нататък значение извън сферата на Райха и тази на жизненото пространство във връзка с политическите сили на другите пространства и континенти.

Ако ние разгледаме системата на държавните съглашения, която е израснала върху почвата на международната правна общност, като съюзи, протекторати, административни унии, кондоминиуми и държави в държави, то ние виждаме в това, в повечето случаи, едно особено проявление на политиката на великите сили, която създава за различните комбинации на стремежите си съответните правни норми. Така, **съглашението** в системата на великите сили е по такъв начин устроено, че чрез една коалиция, състояща се от две или три сили, да може с един замах срещу трета сила да предизвика сътресението ѝ. Съглашението служи практически само за осъществяването на определена цел и за получаване на определен успех. Нему липсва моментът на трайност, който е характеристикен за формите на съвместния живот на народите в жизненото пространство. В него намира израз тъкмо отречената от идеята за общото жизнено пространство променлива коалиционна политика. Така щото, съглашението не може да се счита като истинско средство за премахване на противоречията в общото пространство, понеже то с настроението си срещу една трета сила представлява лесно подпалваемо и избухливо огнище в общото пространство или пък най-малкото, то би се стремело да създаде правните условия за появяването на една нова външна система на равновесие. В жизненото пространство, обаче, не се касае въпроса да се създаде една нова система на лабилна политика на равновесие, а за един стабилен ред в пространството, който да се сгруппира около едно средище на това пространство, именно Райха, като жизнено ядро.

Познато е, колко изразително **плутокрацията, квазипротекторати и разни империи** се явяват като средство на политиката на великите сили. Това се ясно съзна тъкмо от германска страна и беше създадена в протектората Чехия една съвършено нова правна форма. Ако ние изследваме правната форма на **административната уния**, биха имали сигурно известно значение някои тук изникнали технически форми също

така и за новия европейски ред. Трябва, обаче, при това, винаги да се има предвид колко често форма, която външно погледнато беше аполитична, в която беше създадена административната уния за определените тясно разграничени технически цели, е била само прикритие за хегемонията на великите сили. Редът на едно жизнено пространство налага срещу това ясно, съзнателно и отговорно установяване на политическите функции на създадените в него административни единства. Така щото, традиционната дефиниция за „аполитичната административна уния“ трябва да се подложи на един обстоятелствен анализ.

Държавата в държава, като форма на държавно съюзяване, стои в рязко противоречие с основната мисъл за едно национално и съзнателно отговорно водачество и с принципа на общото сътрудничество на народите, които живеят в голямото пространство. Тази форма на международни отношения означава чисто и просто потискане и господаруване на една държава над друга, едно отношение, което преди всичко, е характерно за ориенталските държавни форми.

Сега трябва да разгледаме по-отблизо две явления, които са изиграли в германската история една особена роля, а именно, **унията и федерацията**. Тук се изпречва пред нас особено ясно системата на една комбинация от суверенни държави. Учението за унията и федерацията изхожда, както впрочем и другите учения за държавните съюзявания, от държавата като единствената възможна форма на едно политическо единство и жизнен ред. Както между индивидите, така и между държавите съществуват принципно само формите на пълната равнозначност или пък на пълното покоряване. Всички останали форми са модификации на този принцип. Унията гради върху формалното равенство, като държавите стъпят в отношения помежду си като суверенни величини и сключват като такива помежду си един договор. Тази форма е имала в историята тогава значение, когато е трябвало да се отстрани с оръжие известна външна опасност. Идеята за унията е подчертано отбранителна и се задоволява със запазването на статуквото.

Необходимите за голямото пространство задачи за ред и форма биха могли трудно да се прокарат в една съюзническа организация, която би била създадена по обикновения образец на унията. Опитите, които бяха направени в германската история с т. н. Германски съюз, ни дават огромен материал. Райхът, като жизнена ядка в голямото пространство, не ще има в една такава съюзническа организация никакво място. При това, би се разпространила непрестанно между народите и държавите идеята за формално равенство, основният принцип на едно минало време. Тъкмо, обаче, развойт в последно време ни показва, че идеята за равенство се нуждае от нова обосновка, която ще вземе предвид конкретните особености на народите и функциите, които те ще има да изпълнят в най-различните области на живота за порядъка в един съвместен живот. За всички тия задачи и цели понятието за унията представлява противоположния принцип.

Също така и формата на федерацията, въпреки че тази структура ни дава много възможности, не може да задоволи в досегашните познати и приложни форми, новите изисквания.

Същността на федерацията, в сравнение с унията, се състои в това, че тук се създава един вид наддържава, която стои в правно уредени властни отношения към другите държави. Един нов политически възглед, който е преодолял външно-политически държавата като централно понятие и единствен възможен израз за единство, не трябва върху почвата на новия европейски ред да започне пак с представи за държавата, а налага да се вземат за изходен пункт още от начало основите на една

нова национално-ориентирана жизнена действителност. Схващането на голямото пространство като наддържава би водило към едно закостеняване в една формална организация на всичко онова, което тласка жизнените сили в голямото пространство към творческо превъплътяване.

Особеността на Райха, който е нещо повече, отколкото властническа държава, и новото му положение като жизнена ядка на голямото пространство, не би могло да се изрази в рязкото подчертаване на държавното начало, както това е всъщност при федерацията. Идеята за държавата пречеше досега на всяко образуване на Райха. Тя е разрушила средновековния Райх и неговия строй. Когато Германия през 19 в. се опита да проведе в действителност своето единство и идеите си за Райха във формата на дотогавашната държавна система, скоро стана ясно, че тази система навсякъде по необходимост беше причинила едно брутализиране и закостеняване на идеята за Райха и че тя беше станала препятствие за властта на Райха, и че тя беше свързана с подтисничество и изключване на най-добрите сили, които бяха носители на идеята за Райха. Следствие на идеята за държавата, основаването на Райха от Бисмарк пропадна веднага под костеливата дилема: уния или федерация? С възприемането на федеративно-държавното разрешение не можаха да се проявят конкретните особености и общите политически задачи за ред, които се криеха в идеята за Райха. Райхът означава изграждане на особените национални сили, които се издигат над всяка подчинена на държавата идейна система. Днешното му състояние, като жизнено ядро в голямото пространство, подчертава това отново.

Досегашните форми на съединения от държави трябва да се подложат на критическа анализа, като нашето изложение трябва да подтиква към това като един малък принос. Задачата на науката и практиката е, окончателно да прецени, какво може да се използва от традиционните съюзявания на държавите за новоизграждане на европейския ред или пък дали не трябва да се създадат свършено нови правни норми, които да изразят онова, което отговаря на положението на голямото пространство, като жизнено пространство на народите и на Райха, като жизнена ядка на това пространство, и се оправдае различието на тук съществуващите съюзявания във всичките им възможни разклонения.

IV. Жизнено пространство, националност и суверенитет.

Принципът на суверенност принадлежи вече на миналото, в сравнение с този нов, миогледно обоснован поглед, който разкрива нови възможности. Докато същността на индивидуалистичната държава беше понятието, че съществува една господстваща власт, която не се счита обвързана с никакъв по-висок ред и която не признава никаква по-голяма власт от самата себе си, тъкмо в схващането на голямото пространство, като жизнено пространство, се изразява, както видяхме, ярко свързване и отговорност. Ако един народ, като германският, е пропит от идеята за Райха и я развива, като се стреми да осигури на Райха си едно жизнено-законно положение в жизненото пространство, то в това лежи съзнанието за всеотранна отговорност. Тогава политиката му не следва законите на властно-политическия произвол, а се намира в съгласие с отговорното формиране на цялото пространство.

Би могло, разбира се, да се постави въпросът, дали суверенитетът не е необходим, за да се изрази жизненото желание (претенция) на нациите, които живеят в общото пространство, за да се зачитат животът и особеностите им. Затова досега, безспорно, беше необходимо понятието за суверенитета в индивидуалистичната идейна постройка. Суверенитетът възвести по такъв начин политическото пълнолетие и правоспособността, следователно, цялото гражданско право в традиционните държавни и международноправни схващания.

Това особено ясно изпъква в свързването на понятието за суверенитета с това на нацията. Това свързване е изиграло една голяма роля в европейската история. За да се схване то в традиционната индивидуалистична обща система, трябва да се изхожда от зависимостта между **суверенитет** и **нация**. Ние споменахме вече за вътрешно-политическото значение на суверенната нация, която замени суверенната държава. Свързването на тия две понятия, именно за суверенитета и нацията, външно-политически има отначало едно огромно значение за налагане на самата френска революция. Тъй като на нацията се даде суверенитет, а князът се лиши от него, то вмешателството на европейските князе, които се готвеха да посегнат във вътрешното развитие на Франция, за да възстановят отново легитимното състояние, се обяви като неправомерно. Щом като нацията, с прокламирането на суверенитета, изрази пълноправие си, установяването на княжеския суверенитет изглежда като едно връщане назад и се третира като един факт, чрез който се иска отново да се постави нацията в състояние на непълнолетие. Станалата пълноправна суверенна държава е в състояние да поеме собствената си съдба в ръцете си и сама да я насочи. Тя не се нуждае повече от настойничеството на княжеския суверенитет.

Същевременно, идеята за националния суверенитет се приложи в борбата срещу суверенните държави в тяхната собствена област на властване, като положението на суверенния господар се разглеждаше сега от гледна точка на суверенитета на държавата и човек се у съмняваше в оправданието му. Навсякъде извън Франция, във всички европейски държави, се даваше по-голямо право на суверенната нация пред суверенния властелин. Достигна се до положението да се мисли, че суверенните князе са узурпирали суверенитета си, и че времето е вече дошло, когато те трябва да отстъпят този суверенитет на нацията. **Обявяването на идеята за суверенната нация от революционна Франция е едно практическо средство за подпалване на абсолютичния европейски ред в държавите.**

Много по-опасно, обаче, беше едно друго средство за подпалване, именно свързването на суверенния принцип с т. н. **принцип на националностите**, който се коренеше в едно особено приложение на националния принцип върху властта на държавите в Европа. Разкри се, като се изхожда от собствената нация, в суверенните държави на всички нации, че последните бяха подчинени от тия държави. Ясно изтъкна това особено италианската ередента, която се изразява в борбата между Австрия и Савоите. Тук идеята за нацията обгръща идеята за сплотяване в една собствена държава, като националният суверенитет означава пълно освобождение от всяко държавно господство, което е чуждо на нацията. Също така и в Германия националната идея беше насочена към обединението на разпокъсаните държавици, изразителки на многобройни династични суверенитети, един факт, който има голямо значение за създаването на Райха върху национална база. Тази идея е претърпяла в Германия най-разнообразни промени и е изиграла голяма роля, докато в 1933 г. беше заменена от националсоциалистическата революция и нейната идейност.

Френското понятие за нацията и националния принцип имат в себе си общо изискване въз основа на правото, самоопределяне и свобода от абсолютичното господство. В двата случая се касае за същия принцип, само че винаги се преследва една друга цел. Политическият импулс при принципа на националностите е съвсем друг от този, който се изразява в принципа на суверенната нация. В принципа на нацията се касае да се легитимира една вътрешна революция пред самата себе си и пред международното право, а външно-политически - да се пречи на революционното искане за невмешателство от страна на старите и легитимни европейски държави във вътрешните работи на Франция, която се намираше в средата на политически и социални преврати. С принципа за нацията се възвестява същевременно една задача, която асимилира и привлича по такъв начин, щото всеки отделен държавен поданик може да стане член на революционната френска нация, доколкото той изповядва нивите идеи, въз основа на собственото си волево решение. Типично е в това отношение даване на граждански права на личности като Кант, Клопшок и др.

При принципа на националностите се касае за това, да се осъществи нацията като държавност, да ѝ се извоюва суверенитет, не обаче в нейната собствена държавна атмосфера срещу един собствен суверенитет, а в борбата срещу силните влияния или пък разпокъсване на нацията от чуждестранни суверенни сили. Тук липсва характерната за френския национализъм на вън проявена черта; националността се характеризира много повече чрез един навътре насочен стремеж към единение, който засяга суверенитета на други държави.

Елементарната сила на националния принцип и принципа на националностите биде, преди всичко, като политическо оръжие от Франция използвано за интервениране в правата на суверенност на другите държави. Франция започна да омаловажава противника си с принципа за **суверенитета на нацията**, след като се поставяше въпросът, дали вътрешно държавната конституция е в съгласие с демократичните идеи на нацията и с новите революционни стремежи. Тогава Франция предложи услугите си в борбата срещу един потискащ нацията държавен абсолютизъм. Това стана особено ясно по време на Световната война. Схемата е до наши дни предложена от френска страна. **Принципът на националностите** се прилагаше за отслабване и разрушение на ония европейски държави, в които държава и нация не се препокриваха, преди всичко Австрия, след като ги оплете в национални борби. От появяването на идеите на френската революция в Европа, противоречивите интереси в системата на равновесие на великите сили се изглаждаха винаги под паролата за националната свобода. Световната война беше сетен голям пример за този вид

политика, която заявяваше или че в системата на управление на Германия и Австрия не е задоволително спазен националният суверенитет (борба срещу пруския абсолютизъм), или пък казваше, че се бори за освобождението на национални малцинства или народи, които пъшкаха под чужда националност.

След световната война се заговори внезапно, че националният принцип не трябва да има повече същото значение, както досега, макар че отново се създадоха държави, в които живееха чужди националности. Това беше така, защото този принцип сега беше отправен срещу силите победителки и срещу държавите, които бяха в зависимост от тях. Националният принцип беше омаловажен от тях с основаниято, че всички държави вече са станали демократични, притежавали демократични права за свобода, гарантирани държавни конституции, така щото всяка политика на потисничество, която характеризираше абсолютизма, беше изключена. Понятието за малцинствата беше, преди всичко, което много затрудняваше положението, след като чуждата националност беше вмъкната като по-малка част в едно по-голямо цяло и тази стремяща се да се обедини вън от чуждата държава националност, въз основа на това понятие, се подреди в държавата Индивидуалистичната основна структура за националността предложи тук услугата си. Ако се изхожда от разбирането на нацията като една сума от индивиди, която се е появила благодарение на свободното решение на волята и съответно с това конструира и националността, то тогава тя би могла да се срещне на една друга сума от индивиди, които създават, въз основа на принципа на болшинството, на това малцинство закони, задължителни за последното. Чрез индивидуалистичния принцип на болшинството беше станало много съмнително воденето на борбата за признаване на малцинствата и тяхното собствено суверенно право в рамките на индивидуалистичната държава. Потискането на чужди националности, отгоре на това, с принципа на демократическата държава, според който членовете на чуждо-националните малцинства като демократически граждани, които без да увреждат на националността си, биха могли да считат за своя всяка демократическа държава. Националността тогава се счита като едно известно квалифициране на гражданина, която се притуряше към останалото му правно положение; то беше едно индивидуалистично право на националност и се нареждаше до другите права, като правото за свобода на мнението, свобода на печата и пр. Това право на националност му беше признато нему като отделна единица, стоящо, обаче, още отначало зад правата, които държавата имаше срещу него и неговите задължения към тази държава. Поданството към една чужда държава минава през националността. Тъй като, обаче, само на отделната личност се признаваше правото на националност, загуби политическото значение, което то имаше в средата на общността на една група. Това право беше сега невредимо.

Така, демократическата държава принципно не отдели никакво място за въпроса на националностите. Тя считаше, че с въвеждането на демокрацията, е разрешила и отстранила също така и въпроса за националностите. Обществото на народите с демократично-универсална консеквентност беше обявено за меродавно да се изкаже по трудностите, които бяха произлезли. С това се отхвърли практически отговорността по проблема за националностите върху една институция, която, като съдебна инстанция, представляваше една интернационална и без вътрешна субстанция уредба и която не беше в състояние да извоюва правото на потиснатите нации. Човек попадеше винаги в най-големи затруднения с понятието за суверенитета на отделните държави, които представляваха сега, разбира се, статута на силите-победителки. Кръговратът започна отново. Целият процес на развитие сега може да се изложи по следния начин:

С помощта на правото за самоопределяне на народите беше премахнат държавния суверенитет и този на князете и правото на националностите се постави като по-голямо право от това за суверенитета. Държавите-победителки създадоха нови насилия, които пак издигнаха принципа за суверенност в своя полза и го защитаваха с национални претенции. Само че този път той не се оправдаваше с принципа на суверенитета на князете, а с властта, която изхожда; от един демократично-държавен строй и която изпречваше на бойното поле суверенитета срещу националността.

Срещу този свят се бореше националсоциализмът.

Той не можеше, при това, да се позове само на накърнения от западните демокрации принцип на националностите и на упадъка на собствената му идеология, но той успя с паролата и осъществяването на Райха на народната общност, който почиваше на национални и социални основи и към който принадлежаха всички германци, които пъшкаха под чуждо държавно иго, да си създаде своя собствена основа. Ако ние днес разгледаме от тази гледна точка националсоциализма в миналото, ще кажем:

Принципът за националностите беше за суверенната държава, която различаваше отделни индивиди, които се срещупоставяха само на държавната власт, противоположния принцип, който я засягаше в цялата ѝ структура и който застрашаваше да унищожи суверенитета ѝ. В основите си, обаче, националният принцип е най-тясно свързан с нея. Националността се нуждае от суверенитета, срещу който тя трябва да се утвърди и да предявява претенциите си. Само поради това, че суверенната държава изхожда от това щото отделният човек е станал неин поданик, без оглед на различието му в езика, расата и културата, идеята за националност получава своята вътрешно-духовна сила. Суверенният индивид заявява срещу суверенната държава, че той може да встъпи в такива сдружения, каквито той пожелае и в резултат на това се получава фактът, че същият е в състояние да напусне държавата, която не би отговаряла на волята му.

С преодоляването на суверенната държава на миналото, принципът на националностите от това време загуби своята основа. Ние не изхождаме вече днес от отделните индивиди, които са в състояние свободно да се присъединяват към съюзи, а от народи, като природно-дадени общности, които живеят в определени пространства и които имат, съвместно с другите народи, да разрешат определени задачи. В понятието за жизнено пространство, което не е вече жизнено пространство само за един народ, а такова и за ония, които го поселяват, това е ясно изразено. Ако обаче, чрез понятието за суверенитета трябва да се изрази, че трябва да се уважава естествената национална съпринадлежност, то това е вече дадено с идеята за жизненото пространство. Мисълта за жизненото пространство създава предварително като идеал най-големи възможност за действие и развитие на всички народи, които живеят в това пространство. Трябва, както това е изразил правилно **Михаил Манойлеску**, в утрешна Европа да се гарантира на всеки народ, бил той малък или голям, възможно най-голяма свобода, която е във връзка с едно продължително ново формиране и в тясно сътрудничество на всички в рамките на нова Европа.

Ние сме същевременно в положение, изхождайки от жизненото пространство, много по-дълбоко да обосновем жизнените права на народите, отколкото това можеше да стане върху почвата на суверенитета. Докато сега се изхожда от общото, еднакво право за всички народи, за да се определи правилно съдбата им, ние разглеждаме съдбата на народите в най-тясно преплитане с пространството, в което те живеят с другите народи. Тия жизнени зависимости не могат произволно да се унищожат. От

друга страна, обаче, те определят и особения стремеж и място на народите от жизненото пространство срещу другите народи и срещу Райха като представители на жизненото пространство. На мястото на един индивидуален, в основите си хаотичен, свободен стремеж, се явява идеята за задължение и изпълнение задачи в жизненото пространство, като се създаде „истинско дозиране на вътрешната свобода и европейска дисциплина”. Положението на отделните нации в голямото пространство не се явява като нещо, което се подарява, а нещо, както всичко в живота, което трябва с труд да се извоюва. По такъв начин на мястото на формалния принцип за равенството на всичко, което носи човешки образ, се явява мисълта за различието в творческата способност и на възможността всеки да заеме припадащото му се място, въз основа на едно истинско чувство за отношенията между европейските държави и свързаните с това реални дадености. Въз основа на това се създава тогава един **ред на ценности** между народите, който след като признава жизнените права на нациите, по-добре отговаря на живота, отколкото традиционната идеология за свободата и равенството. Както вътрешнополитически националният жизнен ред почива върху активното участие на личността, а не върху либералните основни права и права на свобода, така също позитивното сътрудничество на нациите, които обгръща жизненото пространство, с предпоставка за оформяване на живота в пространството. Адмирал **Дарлан** е изразил тия идеи в речта си на 10 юни 1940 г., като заяви:

„Понеже Германия възнамерява да устрои Европа, съзнава, че тя може това целесъобразно да стори, ако за това тя апелира към всички европейски народи, за да участвуват в този нов ред. Това ни позволява и на нас също да станем господари на нашето поражение.”

Така разглеждано положението на народите в жизненото пространство, води към съвсем други резултати, отколкото това беше възможно на почвата на суверенитета и националността. Ако би се приложило по-нататък понятието за суверенитета в жизненото пространство, то това понятие ще пречи всякога за развитието на националния ред. То създава формални пръчки, както между Райха и между и заедно с него включените народи в жизненото пространство, така и между отделните народи, които изхождат не от целта на националните жизнени права, а от скалата на ценностите на включените в себе си държавни интереси. Понятието за суверенитета пречи, заедно с принципа за равенство, щото малките народи да заемат естественото тям съобразно място в общия ред на жизненото пространство.

То пречи за осъществяването на така необходимата „хармония между неравните”. Колкото по-ясно и по-оживително се дава израз на политическите норми на национално-собствения живот при едно ново подреждане на пространството, толкова по-безсмислено би било да се държим унаследените понятия за суверенитет и националност, когато се касае да се даде идеен израз на жизнените права на народите, техните потреби и необходимостта на техния съвместен живот. Днес погледът е насочен върху вътрешните и външни функции на политическото съществуване на народите, които живеят в жизненото пространство, отколкото върху формалния принцип на държавния суверенитет. Тия функции трябва да се разбират като запазване на националната субстанция, погледнато отвътре и в поддържане на един съответен ред, който отговаря на живота на народите, погледнато отвън. Възможностите и формите за сътрудничество на нациите в един бъдещ ред в жизненото пространство са проблеми, които нито могат да се поставят, нито пък да се разрешат с помощта на формалното понятие за суверенитета.

V. Голямото пространство и великата сила.

Покрай понятието за суверенитета, разпратя с понятието велика сила ни подсказва основната промяна, която се изразява в идеята за голямото пространство. Голяма част от недоразуменията във връзка с вътрешното съдържание на голямото пространство днес се дължат на това, че то се идентифицира в задачите и целите си с тия на великите сили и тук нищо друго не може да се забележи, освен израз на много голям устрем на велика сила. Представата за велика сила ни дава, от друга страна, добра изходна точка и чрез нея като противен принцип да установим същността на голямото пространство в най-важните му пунктове и след като се основаваме на това, което се каза вече върху велика сила и голямо пространство.

Индивидуалистичният принцип на една не-възпрепятствувана и хаотична воля за мощ, който даваше тон на великата сила, е преодолян чрез голямо-пространствената идея, доколкото голямото пространство се признава като общо жизнено пространство на народите, които живеят в него и го представляват. Идеята за голямото пространство вижда в голямото пространство като жизнено пространство не сферата на интереси на една велика сила, а едно жизнено пространство за всички. С идеята за голямото пространство като жизнено пространство се е извършило отвърщането от принципите на един държавен, чужд на кръвта и земята империализъм. Съвместният живот се изразява в него въз основа на природна необходимост и затова се зачитат жизнените права не само на един **народ**, а на всички народи, които живеят в това пространство. Естественият стремеж към един ред, който да съответствува на действителното съотношение на силите и на техните възможности и на който всякога се пречеше от досегашната държавна система, намери признание в голямото пространство като жизнено пространство. Редът обаче, в голямото пространство налага на Райха, като създател на този ред, задължението да оформи пространството въз основа на един цялостен план. Той не почива на едно безпланово упражнение на власт, както това е свойствено на империалистичната сила, а се обуславя от волята за създаване на стабилни отношения в новия порядък в пространството. С това се преодолява индивидуализмът като досегашен оформяващ принцип в живота на народите и на местото му се явява идеята за задължение към жизнените необходими на народите. В това отношение голямото пространство като жизнено пространство на народите носи със себе си собственото си нравствено оправдание. Като жизнено пространство, той е жизнено необходимо пространство. Владението на такова едно пространство се оправдава нравствено, а простото естествено съществуване на творческата сила на Райха се явява като изразители на същото, който има вътрешната сила да даде съдържание на това пространство да го оформи и да създаде един нов ред на спокойствие в него, който по-нататък притежава силата да гарантира за другите нации едно общностно жизнено пространство. Голямото пространство като жизнено пространство не цели, както империалистичната велика сила, днес да заеме тези позиции, а утре - други и в случай, че се появят нови положения, пак да ги изостави, а иска да създаде стабилност, да улеснява уреждането на всички народи, които живеят в голямото пространство и го представляват. Интересна е в това отношение речта на адмирал **Дарлан**, произнесена на 10 юни и 1940 г., който изхождайки от стремежите на Райха за нов ред, изтъква като задача на Франция.

Изхождайки от такива съображения, вижда се колко фалшиво е възражението, което се прави срещу понятието жизнено пространство, че то води към безграничен империализъм, че не съдържа никаква вътрешна граница и затова че не може да предяви никакъв принцип за ред. На това се противопостави от либералистична страна

доктрината на Монро, като външно-политическа догма се посочи, как тя чрез това, че установи принципа на невмешателство, създаде едно истинско ограничение на експанзията на държавата и с това се явява като един истински принцип за ред. Ние установихме вече, противно на това, в изложението върху невмешателството, че доктрината на Монро представлява ограничението на едно пространство, в основите ѝ, обаче, лежаха тъкмо империалистичните стремежи на великите сили от 19 век. Ние посочихме по-нататък на това, че само така може да се разбере, защо американският империализъм в момента, в който досегашното му състояние и досегашните му успехи, които той искаше да осигури и беше осигурил навън с помощта на принципа за невмешателство, не го задоволяваше, премахна Монровата доктрина, респ. съответно я дооформи. Противно на това, Райхът е в положение, като жизнена ядка на голямото пространство, тъкмо днес, във връзка с новия ред на света, да говори за истинска идея за невмешателство, която се основава чрез жизнено-законното положение на Райха като възвестител и носител на един нов ред в едно жизнено пространство. Принципът за невмешателството има своя смисъл едва когато се свърже с идеята за невмешателство с идеята за жизнено пространство. Този принцип става тогава израз на дълбокото съзнание за жизнено-законните връзки. Мястото на империалистичните географски Монрови доктрини (като тия от САЩ) се заема днес пак от **биологични Монрови доктрини**, на мястото на географски само ограничени пространства се явяват истински жизнени пространства. Принципът за ограничение и разграничение на голямото пространство може смислено да се обясни само с идеята за голямото пространство, като жизнено пространство. С това става същевременно ясно така и обратата от нищо несвързан империализъм на великите сили на досегашния свят, който (имп.) съгласно закона, който го движи, се стреми към все по-голямо разширение на мощта си и който не познава никакви жизнено-законни ограничения. Тъкмо в налагане на жизненото пространство и даденото ограничение като принцип за новото устройство на Европа, лежи основата на дълбокото доверие, което народите могат да окажат на днешните стремежи към един нов ред в света, след като те се видяха най-жестоко измамани от формално-техническия принцип на Монровата доктрина за разграничение на пространството, който беше използван за оправдаване на всяка империалистична политика.

С упрека, че понятието жизнено пространство не ни дава никакъв принцип за ред, практически не се догажда, че националсоциалистическа Германия е станала борец за една нова национална справедливост в борбата си за собственото си жизнено пространство и колко много една общност между народите почива тъкмо върху съзнанието на едно общо подредено жизнено пространство. Докато Райхът след установяването на собствения си ред във вътрешно отношение направи първите стъпки към едно ново уреждане на Европа, цялата му политика беше насочена всякога върху осигуряването на жизнените права и на другите народи. Тройният пакт на силите определя ясно в този смисъл преследваната цел от новите сили на ред. Тя гласи:

„Извоюване и осигуряване на жизнените права на всички народи в пространството, което, естествено, им се пада, това ще рече, което отговаря на големината на народа”. Още по-ясно ни става недостатъкът на принципа на великите сили от миналото, ако разгледаме пространството от гледна точка на пространството, в което се проявяват народите. Стремещт на великата сила е както вече казахме, насочена към това, да извлече в свой интерес ползи, според индивидуалистично-капиталистическия метод от чуждите страни и народи, без оглед на субстанцията и особения живот на тия народи, макар даже и да се разруши стопанската трудова сила. Обратно на това, идеята за голямото пространство означава един позив към развитието

и хъм деятелна сила и така да се развият най-добрите сили на народите в пространството, въз основа на един нов базис. Той се изгражда върху съвместния живот на народите в тяхната жизнено-пространствена обусловеност и държи сметка за едно разумно и справедливо поддръжане на пространството. Голямото пространство, като пространство за дейност на народите не е нито грамадна **бюрокрация, нито пък голяма казарма**, а една жива структура, която дава място на свободата на жизнения стил и на духовното проявяване, както изобщо на всички жизнени сили и плодови начала, където ще се утвърди положението на народите, като посредници в тяхна и на Европа полза. Какво огромно реално значение се пада на голямото пространство като пространство за проява на дейтелност от народите, става тъкмо в последната година много ясно, в която европейските народи видяха как лицето на целия европейски континент се обърна на изток. Все по-силно прониква схващането, че огромните „за Европа още неоткрити области на сурови материали в европейското източно пространство ще стане за в бъдеще богата колониална страна”. Всички европейски изследователски сили ся; призовани, извършва се един процес на избор, всички тия сили, обаче, не се откъсват от Европа, както във времето, когато Америка беше станала цел на европейските пионери и колонизатори, а остават в полза на Европа. Новата европейска колонизаторска страна лежи пред самите врати на Европа. Голямото пространство, в което европейските народи ще впрегнат своята енергия, от ден на ден се очертава все по-ясно и по-осезателно.

Ако сега още един път хвърлим поглед от тази гледна точка върху суверенитета, който в Европа се е отразил съдбоносно върху малките и много малките държави, след като той им поставяше такива изисквания, които тия държави във военно отношение съвсем не можеха да изпълнят, ние ще видим, от друга страна, че при силното стопанско и политическо проникване на великите сили този суверенитет не беше друго, освен една пародия на суверенитет. Обратно на това голямото пространство като жизнено пространство означава един **истински принцип за напредък**. То е отстранило досега всички фактори, които смуцаваха реда и които улесняваха развитието на жизнените сили на народите и им гарантира жизненоважни предпоставки за съществуване и по такъв начин създава условията за разгръщане на творческите сили на нациите, вместо да им обещае формални държавни сфери. Че народите трябва да се освободят от тия индивидуалистични идеологии, които им даваха камъни вместо хляб, става все повече ясно. Голямото пространство не изпречва един срещу други разни суверенитети, а се опитва да създаде хармония в жизнената сила на народа в голямото пространство. Голямото пространство като жизнено пространство е поле на дейност за всички народи, не е **никаква конструкция, а една необходимост**. Идеята за голямото пространство не е някаква нова и обща, в основата си, обаче, **празна схема**, а още от начало беше ориентирана към разрешаване на твърде конкретни, отделни проблеми и днес опитва силата си чрез тях. В твърде условен смисъл може да се каже, че то е **реакция срещу един принцип**, а преди всичко олицетворение на един **по-добър принцип**, който по съвсем друг начин успява да задоволи народите и техните интереси, отколкото досегашната държавна международна система. Европа съзнава фалшивите идеи на отчуждената от живота, териториална и в себе си включена държавни мисъл и е устремена към един нов ред, здрав център на който се явява Райхът поради централно-европейското си положение в съюз с фашистката империя в Средиземно море. Европа е много малка, за да не се изостави, както беше досега разпръснатата в разнообразни, жизнено-неспособни единства или пък да се предаде на идеологии, които, добре погледнато, не са в състояние нищо да дадат на нацията. Европа стои пред една огромна колониално-жизнена задача, срещу която старият свят с неговите представи изглежда малък и без значение. Индивидуалистичното понятие за суверенитета е

определило векове наред съдбата на Европа. Както ние вътрешно-политически сме преодолели тия принципи, така днес се извършва един голям прелом в Европа, придружен с болки и мъки. Принципите, които тук си пробиват нов път, се определят чрез нови такива. Това са голямото пространство като жизнено пространство и поле на дейност на народите, и Райхът като жизнено ядро на това голямо пространство.

Нова Европа

